

MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO DLA OBSZARU
POŁOŻONEGO W REJONIE ULIC: GŁÓWNEJ, KOLEJOWEJ I BRZOSZOWEJ WE WSI WĄWAŁ
W GMINIE TOMASZÓW MAZOWIECKI

• PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO •

Temat: Prognoza oddziaływania na środowisko do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w rejonie ulic: Głównej, Kolejowej i Brzozowej we wsi Wąwał w gminie Tomaszów Mazowiecki

Umowa: Nr RZ.272.1.54.2023 z dnia 10 maja 2023 r.

Zamawiający: Gmina Tomaszów Mazowiecki

Wykonawca: PRACOWNIA TEREN

Autor prognozy: mgr inż. Justyna Borkowska

Spis treści

1. WSTĘP	1
2. PODSTAWA PRAWNA	1
2.1. Warunki, jakim powinna odpowiadać prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	2
2.2. Główne cele dokumentu i zakres opracowania	3
2.3. Informacja o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy	4
3. POWIĄZANIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU Z INNYMI DOKUMENTAMI	4
4. CHARAKTERYSTYKA I FUNKCJONOWANIE ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO TERENU OBJĘTEGO PROGNOZĄ	6
4.1. Położenie administracyjne i fizyczno – geograficzne	6
4.2. Budowa geologiczna	7
4.3. Rzeźba powierzchni	8
4.4. Warunki klimatyczne	9
4.5. Wody powierzchniowe	9
4.7. Gleby	12
4.8. Szata roślinna i świat zwierzęcy	12
4.9. Dziedzictwo i zasoby kulturowe	18
5. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI ZAŁOŻEŃ PLANU	18
6. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	19
6.1. Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych	19
6.2. Stan zanieczyszczenia powietrza	21
6.3. Zagrożenie hałasem i promieniowaniem elektroenergetycznym	22
6.4. Zagrożenie środowiska przez odpady	24
7. OCHRONA ŚRODOWISKA ISTOTNA Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI USTALEŃ PLANU, DOTYCZĄCA OBSZARÓW PODLEGAJĄCA OCHRONIENIA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY	16
8. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU KRAJOWYM I WOJEWÓDZKIM 26	
9. OCENA SKUTKÓW DLA ŚRODOWISKA WYNIKAJĄCYCH Z PRZYSZŁEGO PRZEZNACZENIA TERENÓW W PROJEKCIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY	30
9.1. W zakresie emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego	30
9.2. W zakresie emisji zanieczyszczeń do wód lub do ziemi	30
9.3. w zakresie zmian klimatycznych spowodowanych zurbanizowaniem terenu	31
9.4. W zakresie zagrożenia odpadami i zanieczyszczenia gleby lub ziemi	32
9.5. W zakresie wykorzystywania zasobów środowiska i niekorzystnego przekształcania terenu	33
9.6. W zakresie emitowania hałasu i pól elektromagnetycznych	35
9.7. W zakresie występowania poważnych awarii	36
10. OCENA SKUTKÓW REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA NA CAŁOŚĆ ELEMENTÓW ŚRODOWISKA W ICH WZAJEMNYM POWIĄZANIU	36
10.1. W zakresie oceny stanu i funkcjonowania środowiska wynikającego z uwarunkowań określonych w opracowaniu ekofizjograficznym oraz tendencji do zmian przy braku realizacji ustaleń projektu planu	36
10.2. W zakresie oceny zagrożeń dla środowiska z uwzględnieniem wpływu na zdrowie ludzi, które mogą powstawać na terenie objętym projektem planu lub innych terenach	38
11. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE	38
12. PROPOZYCJA ROZWIĄZAŃ ZAPOBIEGAWCZYCH, OGRANICZAJĄCYCH I KOMPENSACYJNYCH	48
13. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PLANIE	50
14. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	50
15. METODY MONITORINGU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZENIA	51
16. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	51
17. INFORMACJA O RODZAJACH DOKUMENTÓW UWZGLĘDNIONYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	53

1. WSTĘP

Podstawą opracowania jest podjęta przez Radę Gminy w Tomaszowie Mazowieckim Uchwała Nr LXXVIII/510/23 z dnia 22 listopada 2023 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w rejonie ulic: Głównej, Kolejowej i Brzozowej we wsi Wąwał w gminie Tomaszów Mazowiecki oraz umowa z dnia 10 maja 2023 r. zawarta między Gminą Tomaszów Mazowiecki a Pracownią Teren Ewa Krakowska na wykonanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego we wsi Wąwał w gminie Tomaszów Mazowiecki.

2. PODSTAWA PRAWNA

Podstawą sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko jest Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, a także Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Prognozę oddziaływania na środowisko stworzono w powiązaniu z następującymi dokumentami, w oparciu o zawarte w nich ustalenia:

- *Opracowanie ekofizjograficzne do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w rejonie ulic: Głównej, Kolejowej i Brzozowej we wsi Wąwał w gminie Tomaszów Mazowiecki, Pracownia Teren, 2023,*
- *Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w rejonie ulic: Głównej, Kolejowej i Brzozowej we wsi Wąwał w gminie Tomaszów Mazowiecki, Pracownia Teren, 2023,*
- *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Tomaszów Mazowiecki, przyjętego uchwałą Nr LXVI/409/23 Rady Gminy Tomaszów Mazowiecki z dnia 12 stycznia 2023 roku,*
- *Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego oraz Plan zagospodarowania miejskiego obszaru funkcjonalnego Łodzi” - uchwała Nr LV/679/18 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 28 sierpnia 2018 r.*
- *Strategia rozwoju województwa łódzkiego 2030, Uchwała nr XXXI/414/21 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 6 maja 2021 r.*
- *Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*
- *Strategia Zrównoważonego Rozwoju dla Polski do 2025 roku.*
- *Polityka ekologiczna państwa 2030 - strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej.*
- *Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2024 poz. 1112),*
- *Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130),*
- *Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1478),*
- *Ustawa z dnia 14.12.2012 r. o odpadach (t.j. Dz. U. 2023 r. poz. 1587 ze zmianami),*
- *Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U.2024 poz. 82),*

- Ustawa z dnia 27.04.2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 54, 834, 1089, 1222),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. 2014 poz. 1409),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2016 poz. 2183),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. 2014 poz. 1408),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. 2011 nr 25 poz. 133),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2012 poz. 845),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. 2010 nr 77 poz. 510),
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2023 r., poz. 300).

2.1. Warunki, jakim powinna odpowiadać prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko prognoza sporządzana dla potrzeb postępowania w sprawie oddziaływania na środowisko projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego powinna określać i oceniać między innymi skutki wpływu realizacji ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na elementy środowiska przyrodniczego oraz dobra materialne, a także skutki, które mogą wynikać z projektowanego przeznaczenia terenów.

Ustala się, iż prognoza powinna obejmować obszar objęty projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wraz z obszarami pozostającymi w zasięgu oddziaływania wynikającego z realizacji ustaleń miejscowego planu. Zatem obszar objęty prognozą nie może być mniejszy od obszaru objętego miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, co jest konieczne zważywszy na wzajemne powiązania poszczególnych elementów środowiska.

Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie – został określony przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tomaszowie Mazowieckim pismem ZNS.90280.2.2024 z dnia 18 marca 2024 r. oraz przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi pismem WOOŚ.411.71.2024.MGw z dnia 22 marca 2024 r.

Poniżej przedstawiono zakres sporządzonej prognozy w oparciu o art. 51 ust 2 ustawy ze wskazaniem treści zawartych w niniejszym dokumencie:

OZNACZENIE ARTYKUŁU USTAWY	ZAKRES PROGNOZY	WSKAZANIE TREŚCI ZAWARTCH W OPRACOWANYM DOKUMENCIE (ROZDZIAŁ)
art.51 ust. 2 pkt 1 lit a	informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami	2
art.51 ust. 2 pkt 1 lit b	informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,	2
art.51 ust. 2 pkt 1 lit c	propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania	15
art.51 ust. 2 pkt 1 lit d	informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	14
art.51 ust. 2 pkt 1 lit e	streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym	16
art.51 ust. 2 pkt 2 lit a	określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska oraz potencjalnych zmian tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu	4,5,6
art.51 ust. 2 pkt 2 lit b	określenie, analiza i ocena stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	4,5,6
art.51 ust. 2 pkt 2 lit c	istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody	7
art.51 ust. 2 pkt 2 lit d	cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu	8
art.51.ust. 2 pkt 2 lit e	przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko	11
art.51 ust. 2 pkt 3 lit a	przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	12
art.51 ust. 2 pkt 3 lit b	przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy	13

2.2. Główne cele dokumentu i zakres opracowania

Celem opracowania jest określenie rodzaju, stopnia oraz zasięgu przestrzennego zmian środowiska, wywołanych przez zagospodarowanie terenu ustalone przez nowe zapisy planu miejscowego.

Prognoza ma za zadanie:

- określić pojawiające się zagrożenia wynikające z dopuszczenia przez plan nowych sposobów użytkowania terenów,

- sprawdzić, czy zostały uwzględnione uwarunkowania środowiskowe,
- ocenić skutki wynikające z realizacji projektowanych zamierzeń,
- sprawdzić, czy przyjęte sposoby zapobiegania i ograniczania negatywnego oddziaływania przyczyniają się do jego zmniejszenia,
- sprawdzić w jakim stopniu proponowany sposób zagospodarowania może naruszać zasady prawidłowej gospodarki zasobami.

2.3. Informacja o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

Prognoza oddziaływania na środowisko przyrodnicze do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego została opracowana metodą porównawczą, zgodnie z wytycznymi Instytutu Ochrony Środowiska.

Metoda opracowania polega na:

- określeniu stanu środowiska na terenie objętym planem i terenach otaczających,
- ocenie projektowanych zmian w aspekcie wpływu ustaleń na stan środowiska,
- ocenie zgodności projektowanych rozwiązań z zasadami zrównoważonego rozwoju i aktualnymi aktami prawnymi oraz dokumentami wyższego rzędu, takimi jak:
  - Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)
  - Strategia Zrównoważonego Rozwoju dla Polski do 2025 roku.
  - Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030, Uchwała nr XXXI/414/21 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 6 maja 2021r.
  - Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego oraz Plan zagospodarowania miejskiego obszaru funkcjonalnego Łodzi” – uchwała Nr LV/679/18 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 28 sierpnia 2018 r.
  - Program ochrony środowiska Województwa Łódzkiego 2016 na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024.

Stan środowiska określono na podstawie materiałów instytucji zajmujących się ochroną środowiska, specjalistycznych opracowań naukowych, informacji zawartych w materiałach archiwalnych, powszechnie dostępnej literaturze specjalistycznej i informacjach dostępnych w Internecie oraz szczegółowych danych zebranych podczas dokonywanej inwentaryzacji terenu. Zestawienie innych wykorzystanych publikacji podano na zakończenie opracowania.

Informacje zawarte w prognozie opracowano stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowano je do zawartości i stopnia szczegółowości.

Wytyczne dotyczące ochrony środowiska zawarte w zapisach planu dają gwarancję prawidłowych działań mających na celu ochronę środowiska. Zawarte w nim zadania pozwolą zapewnić odpowiednie warunki życia mieszkańców przy zakładanym rozwoju gospodarczym.

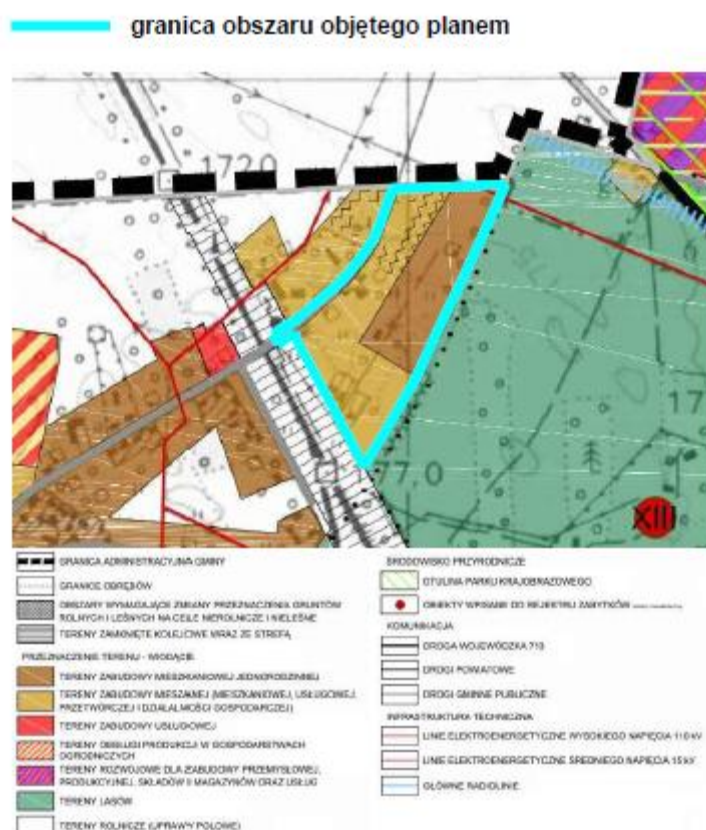
3. POWIĄZANIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU Z INNYMI DOKUMENTAMI

Prognoza uwzględnia informacje zawarte w:

1) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Tomaszów Mazowiecki (uchwała Nr LXVI/409/23 Rady Gminy Tomaszów Mazowiecki z dnia 12 stycznia 2023 roku)

Analizie poddano zapisy planistyczne zawarte w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Tomaszów Mazowiecki. Wymieniony dokument wskazuje kierunki rozwoju gospodarczo przestrzennego, identyfikując jednocześnie czynniki hamujące ten rozwój.

WYRYS STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY TOMASZÓW MAZOWIECKI UCHWAŁA NR LXVI/409/23 RADY GMINY TOMASZÓW MAZOWIECKI Z DNIA 12.01.2023 r.

W obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Tomaszów Mazowiecki obszar mpzp przeznaczony jest na następujące funkcje:

- Tereny rozwoju dla zabudowy mieszanej (mieszaniowej, usługowej, przetwórczej i działalności gospodarczej) – przeważający obszar planu,
- Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Część obszaru w jego północnej części wymaga zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. Wójt gminy Tomaszów Mazowiecki wystąpił do Marszałka Województwa Łódzkiego z wnioskiem o uzyskanie zgody na zmianę przeznaczenie gruntów leśnych niebędących własnością Skarbu Państwa na cele nieleśne do projektu

miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w rejonie ulic: Głównej, Kolejowej i Brzozowej we wsi Wąwał o powierzchni 1,5195 ha.

Funkcje zaproponowane w projekcie sporządzanego planu miejscowego wykazują zgodność z przeznaczeniem terenu wskazanym w obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Tomaszów Mazowiecki.

2) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

Dla analizowanego terenu brak obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

4. CHARAKTERYSTYKA I FUNKCJONOWANIE ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO TERENU OBJĘTEGO PROGNOZĄ

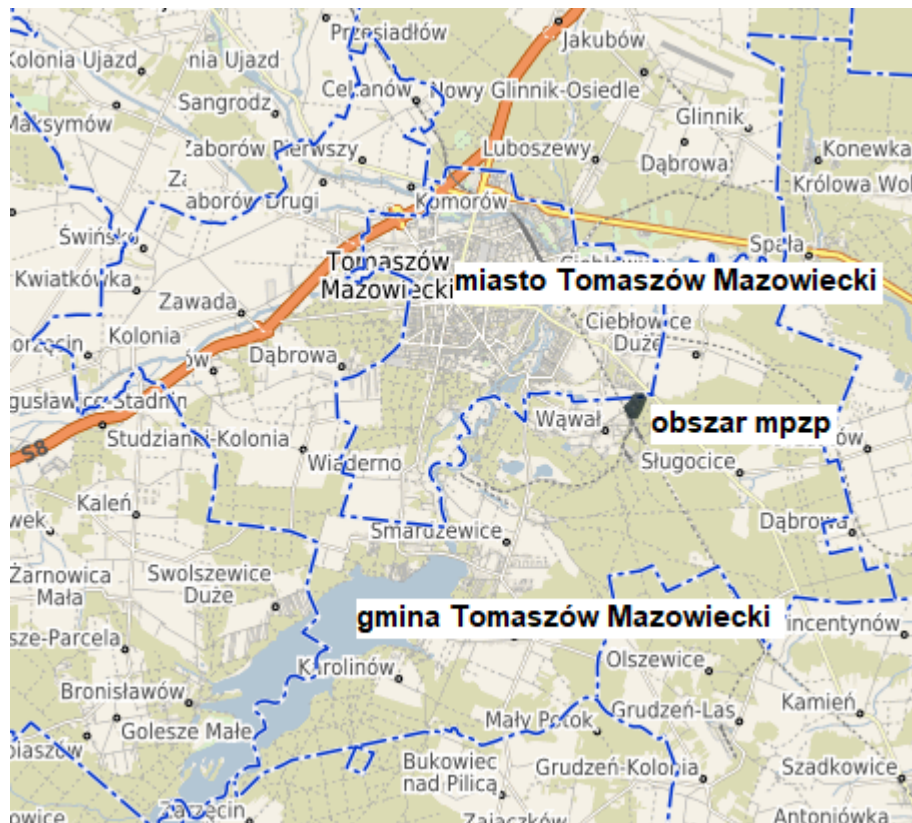
Mając na uwadze, iż jednym z dokumentów, na podstawie których sporządzono miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego jak i niniejszą prognozę jest opracowanie ekofizjograficzne (dla potrzeb projektu miejscowego planu zagospodarowania), w którym dokonano szczegółowej analizy charakterystyki i funkcjonowania środowiska na terenie objętym planem - w rozdziale ujęta została jedynie synteza tych zagadnień.

4.1. Położenie administracyjne i fizyczno - geograficzne

Gmina Tomaszów Mazowiecki położona jest w powiecie tomaszowskim, we wschodniej części województwa łódzkiego. Graniczy: od północy i wschodu z miastem Tomaszów Mazowiecki, od północy z gminą Lubochnia, od wschodu z gminą Inowłódz, od zachodu z gminą Wolbórz i Ujazd, od południowego wschodu z gminą Sulejów, zaś od południa z gminą Mniszków i Sławno. Powierzchnia ogólna Gminy Tomaszów Mazowiecki wynosi 151 km² i podzielona jest na 24 sołectwa.

Obszar objęty miejscowym planem zlokalizowane są w centralnej części gminy, w niedużej odległości na południowy-zachód od granicy dzielącej gminę od miasta Tomaszów Mazowiecki. Północna granica obszaru mpzp stanowi równocześnie granicę gminy i miasta Tomaszów Mazowiecki. Obszar położony jest w miejscowości Wąwał, w rejonie ulic: Głównej, Kolejowej i Brzozowej.

Strukturę obszaru tworzą głównie obszary zainwestowane - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz lasy.

Położenie obszaru mpzp na tle gminy

Źródło: <https://tomaszowmazowiecki.e-mapa.net/>

Obszar mpzp zlokalizowany jest w bezpośrednim sąsiedztwie linii kolejowej LK22 relacji Łódź Kaliska – Dębica. W odległości ok. 200 m na północny wschód od obszaru planu przebiega droga wojewódzka DW713, łącząca Łódź z Opoczmem.

Zgodnie z podziałem Polski na jednostki fizycznogeograficzne (J. Kondracki, 2002), obszar planu zlokalizowany jest w obrębie prowincji Wyżyny Polskie, podprowincji Wyżyna Małopolska, w makroregionie Wyżyna Przedborska, w mezoregionie Wzgórza Opoczyńskie.

Mezoregion Wzgórza Opoczyńskie zbudowany jest ze skał jurajskich, które tworzą tu dwie antykliny. Rozdziela je kredowa synklina. Na formy te nałożone są wzniesienia ostańcowe zbudowane ze żwiru. Utwory te pochodzą ze zlodowacenia środkowopolskiego. W wapieniach jurajskich rozwijają się natomiast zjawiska krasowe. Powodują one powstawanie zapadlak na powierzchni (kras zakryty). Na zachodnim krańcu regionu, w Tomaszowie Mazowieckim znajdują się obfite źródła krasowe nazywane Niebieskimi Źródłami.

Na Wzgórzach Opoczyńskich przeważają tereny rolnicze. Obszary leśne występują na obrzeżach regionu.

4.2. Budowa geologiczna

Obszar gminy Tomaszów Mazowiecki należy do fragmentu kredowej niecki łódzkiej, a dokładnie niecki tomaszowskiej (tzw. mała niecka), a ta zaś do synklinorium szczecińsko-miechowskiego. Nieckę tomaszowską budują skały jury górnej i dolnej

kredy. Najstarsze osady znajdują się na zewnątrz, a najmłodsze na osi niecki. Pod utworami czwartorzędowymi występują osady jury i kredy. Wykształconymi utworami jury środkowej są iłowce i mułowce z syderytami oraz piaski i piaskowce drobnoziarniste z wkładkami wapieni dolomitycznych lub ciemnoszarych mułowców. Osady jury środkowej to osady oksfordu, klimerytu i portlandu. Ich wschodnie znajdują się w miejscowości Wąwał i są to głównie: wapień, chalcedony, mułowce, margle i wapień margliste oksfordu, wapień i wapień margliste, margle, ility iłowce margliste klimerytu i portlandu. W okolicach Ciebertowic, w stropie jury górnej, występują wapień perlitowe. Reprezentują one zróżnicowany kompleks wapieni marglistych, kredowatych, skalistych, gąbkowych i organodetrytycznych. Na terenie gminy występują piaski kwarcowe (piaski szklarskie i formierskie) i kruszywo naturalne (piaski i żwiry). Ze złóż piasków kwarcowych eksploatowanych przez Tomaszowskie Kopalnie Surowców Mineralnych „Biała Góra” w okolicach Smardzewic, wydobywane są piaski szklarskie i piaski formierskie.

Zgodnie ze Szczegółową Mapą Geologiczną Polski, na budowę geologiczną obszaru, objętego sporządzanym miejscowym planem składają się żwiry i żwiry wodnolodowcowe młodsze, powstałe w plejstocenie podczas Zlodowacenia Odry. Głębiej położone osady stanowią natomiast wapień, margle, mułowe i iłowce, pochodzące z okresu górnej jury.

Zgodnie z danymi geoprzestrzennymi udostępnianymi przez Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy, obszar objętym projektem planu zlokalizowany jest w granicach zidentyfikowanego złoża dolnojurajskich wód termalnych „Tomaszów Mazowiecki”. W granicach obszaru planu nie występują jednak otwory hydrogeologiczne ujmujące wody termalne. Zgodnie z pomiarem w otworze Tomaszów Mazowiecki GT-1 (poza obszarem mpzp), wykonanym w 2018 r. temperatura wody w złożu osiągała wartość 41,7^{o1}.

Struktura geologiczna obszaru opracowania i ukształtowanie jego powierzchni wykluczają występowanie niekorzystnych zjawisk w postaci osuwisk lub ruchów masowych.

4.3. Rzeźba powierzchni

Obszar gminy Tomaszów Mazowiecki położony jest w zasięgu Wzgórz Opoczyńskich (wschodnia część gminy) i Równiny Piotrkowskiej (część zachodnia). Część wschodnia terenu gminy ma urozmaicony krajobraz. Od Tomaszowa w kierunku Sławna ciągnie się próg strukturalny, wznoszący się do wysokości 275m zbudowany z piasków kredowych, którego stoki przykryte są utworami czwartorzędowymi. Na obszarze gminy najbardziej wysuniętym na wschód występują pagórki moren czołowych. Pozostała część Wzgórz Opoczyńskich ma charakter równinny, zbudowany z utworów wodnolodowcowych i morenowych. Część zachodnia leżąca w zasięgu Równiny Piotrkowskiej (a zatem również obszar mpzp) ma charakter płaskiej wysoczyzny o wysokości 155-190m n.p.m. nachylonej w kierunku doliny rzeki Pilicy, urozmaiconej wydłami i dolinami jej dopływów.

---

¹ Raport z odwiertu Tomaszów Mazowiecki GT-1, 2018

Obszar mpzp położony jest na wysokości 172-174 m n.p.m.

4.4. Warunki klimatyczne

Według podziału Polski na dzielnice rolniczo-klimatyczne gmina Tomaszów Mazowiecki położona jest w centrum przejściowego i zmiennego klimatu, który charakteryzuje się dużą zmiennością pogody oraz zróżnicowanymi warunkami meteorologicznymi w poszczególnych latach. Zaznaczają się tu wpływy zarówno mas powietrza polarno-kontynentalnego jak i polarno-morskiego. Obszar gminy położony jest w częstochowsko-kieleckiej dzielnicy klimatycznej, która charakteryzuje się średnią temperaturą stycznia $2,5^{\circ}\text{C}$, średnią temperaturą lipca $18,8^{\circ}\text{C}$, średnioroczną temperaturą $7,7^{\circ}\text{C}$, stosunkowo dużą średnią roczną sumą opadów 800mm, długością okresu wegetacyjnego tj. okresu z temperaturą powyżej 5°C trwa 200-210 dni, średnią prędkością wiatru – 2,5m/s, z dominacją wiatrów z kierunku zachodniego.

Klimat lokalny obszaru jest tu zróżnicowany pod względem rzeźby terenu, zalesienia, układu dolin i zabudowy. Szczególnie korzystne warunki klimatyczne występują w sąsiedztwie lasów, które sprzyjają m.in. zmniejszeniu prędkości wiatrów, cechują się mniejszą bezwładnością w zakresie zmian temperatur powietrza (w cieplej porze roku temperatury są niższe niż na terenach otaczających las, w chłodniej odwrotnie – wyższe). Obszar mpzp cechuje się podobnymi cechami klimatycznymi jak wskazane wyżej dla całej gminy.

4.5. Wody powierzchniowe

Obszar gminy Tomaszów Mazowiecki położony jest w dorzeczu środkowej Pilicy, przyjmującej dopływy Wolbórki i Moszczanki oraz Czarnej i Piasecznicy z licznymi bezimiennymi strumieniami. Na terenie gminy Pilica przepływa przez miejscowości: Tresta, Karolinów, Smardzewice i Ciebłowice Małe, natomiast rzeka Wolbórka płynie przez sołectwa Chorzęcin, Godaszewice, Kolonia Zawada, Zawada i Niebrów. Na terenie gminy Czarna płynie przez sołectwo Łazisko w kierunku południowej części sołectwa Komorów, a Piasecznica płynie przez sołectwa Zaborów i Komorów. Sieć rzeczna skoncentrowana jest po stronie wschodniej gminy Tomaszów Mazowiecki.

Na obszarze opracowania nie występują wody powierzchniowe płynące. Obszar mpzp zlokalizowany jest w odległości ok. 3 km na południowy wschód oraz ok. 3,5 km na południe od głównej rzeki regionu – Pilicy. Ze względu na dużą odległość analizowany obszar znajdują się w całości poza zasięgiem obszarów zagrożenia powodziowego Pilicy. Jedynymi terenami wód powierzchniowych w ramach obszaru planu są niewielkie stawy wodne zlokalizowane w południowej części obszaru opracowania.

Obszar mpzp położony jest w granicach jednostki planistycznej gospodarowania wodami - jednolitej części wód powierzchniowych JCWP nr RW200011254999 „Pilica od zb. Sulejów do ujścia”.

Według analiz przeprowadzonych w aktualnym *Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły*, JCWP w ramach której zlokalizowany jest obszar mpzp jest zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych.

Wyznaczonym w *Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. celem środowiskowym dla JCWP „Pilica od zb. Sulejów do ujścia”* jest:

- osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego, zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku Pilica, zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych;
- osiągnięcie dobrego stanu chemicznego dla wszystkich wskaźników, poza benzo(a)piranem(w), dla którego wskazano złagodzenie wskaźnika.

Realizacja sporządzanego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie powinna doprowadzić do pogorszenia się stanu analizowanej JCWP. Nie stwierdza się także, aby spowodowała nieosiągnięcie celów środowiskowych zawartych w *Rozporządzeniu z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły*.

4.6. Wody podziemne

Zgodnie z podziałem hydrogeologicznym Polski, gmina Tomaszów Mazowiecki położona jest w obrębie regionu X Środkowomałopolskiego oraz rejonu X_A – tomaszowskiego.

Na terenie gminy występują 3 poziomy wodonośne: jurajski, kredowy i czwartorzędowy. Czwartorzędowe piętro wodonośne związane jest z występowaniem piasków i żwirów wodnolodowcowych, charakteryzuje się ono zmienną wydajnością i niewielką głębokością położenia zwierciadła wody – od 2,0 do 10, m p.p.t. (największe wydajności rzędu 90m³/h notuje się w dolinie Pilicy). Dużą wydajnością charakteryzują się wodonośne utwory piaszczyste dolnej kredy – od 40 do 116m³/h. Dolnokredowe i górnourajskie piętra wodonośne zaliczane są do kategorii Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) – Nr 410 „Zbiornik Opoczno” i Nr 401 „Niecka Łódzka”. Ochrona wód podziemnych na terenie gminy wynika z istniejących i obowiązujących przepisów prawa rzeczowego. Na terenie gminy zlokalizowane są ujęcia wody w miejscowościach: Chorzęcin, Smardzewice, Wąwał, Twarda, Kolonia Zawada, Ciebłowice Duże, Łazisko, Wiaderno, Cekanów.

Wody podziemne są narażone na bezpośrednie oddziaływanie źródeł zanieczyszczeń (dzikie wysypiska śmieci i ścieki odprowadzane do strumieni), które w przypadku braku naturalnej izolacji z gruntów spoistych (glin, iłów) lub gdy ta izolacja ma małą miąższość i nie zabezpiecza w dostatecznym stopniu przed przenikaniem zanieczyszczeń, mogą kontaktować się i skażać głębsze poziomy wodonośne.

Tereny gminy położone na północ od Pilicy znajdują się w granicach górnourajskiego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP nr 404) – Koluszki – Tomaszów Mazowiecki, gromadzącego wody szczelinowo-krasowe. Tereny gminy położone na południe od Pilicy pozostają w zasięgu również górnourajskiego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP nr 410) – Opoczno (wody szczelinowo-krasowe) oraz kredowego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP nr 401) – Niecka Łódzka, gromadzącego wody szczelinowo-porowe.

Teren opracowania zlokalizowany jest poza granicami Głównych Zbiorników Wód Podziemnych.

Położenie obszaru mpzp względem zasięgu Głównych Zbiorników Wód Podziemnych

Źródło: <https://tomaszowmazowiecki.e-mapa.net/>

W obszarze opracowania, na działce nr 112/6, ob. Wąwał zlokalizowany jest otwór hydrogeologiczny (CBDH: 6670105-OZPT ZAKŁAD NR 5 1.), w ramach którego prowadzona jest eksploatacja wód jurajskich.

Obszar sporządzanego mpzp położony jest w jednolitych częściach wód podziemnych (JCWPd) Nr PLGW200084.

Według aktualnego *Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły JCWPd* o numerze GW200084 posiada dobry stan ilościowy i chemiczny, nie jest zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych.

Główne cele środowiskowe dla wód podziemnych zawarte w planie gospodarowania wodami, które muszą być realizowane to:

- zapobieganie dopływowi lub ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych,
- zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych,
- wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego w skutek działalności człowieka.

Dla spełnienia wymogu niepogarszania stanu części wód, dla części wód będących w co najmniej dobrym stanie chemicznym i ilościowym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu.

Realizacja mpzp nie powinna przyczynić się do pogorszenia stanu wód JCWPd nr PLGW200084 oraz nieosiągnięcia przez nią wyznaczonych celów środowiskowych.

Wg Atlasu Geosynoptycznego Polski - gmina Tomaszów Mazowiecki (i obszar opracowania), położona jest w granicach 2/2 polskiego okręgu geotermalnego -

szczecińsko-łódzkiego (67 tys. km²), w którym wody geotermalne występują w utworach mezozoicznych (triasowych, jurajskich i kredowych). Łączna wielkość zasobów wód tego zbiornika, oceniana jest na 2854 km³ wód zawierających energię cieplną równoważną 18812 milionów ton paliwa umownego (średnio 42 mln m³ wody/km² czyli 246 tys. ton paliwa umownego na kilometr kwadratowy).

4.7. Gleby

Na materiał glebotwórczy obszaru gminy, składają się zarówno budowa geologiczna powierzchni, jak i warunki wodne w gruncie, a w obszarze opracowania głównie działalność człowieka. Zespół tych warunków i działań wytworzył jednostki typologiczne gleb - gleby bielcowe i pseudobielcowe - na luźnych utworach piaszczystych, gleby brunatne właściwe wytworzone na glinach lub piaskach gliniastych. Oba typy gleb, występują na wysoczyznach oraz na powierzchni wyższych tarasów rzecznych - nadzalewowych.

W dolinie Pilicy wykształciły się mady, gleby mułowo-torfowe, gleby murszowate oraz zdegradowane czarne ziemie (zalicza się je do dobrych lub bardzo dobrych kompleksów pszenno-żytnich - rolniczych). Mniej powszechne są na terenach podmokłych mady glejowe.

Przydatność rolnicza gleb obszaru gminy (i opracowania), wynikała i wynika z klasyfikacji bonitacyjnej tych gleb.

Klasa	Grunty orne		Użytki zielone	
	Powierzchnia [ha]	Udział %	Powierzchnia [ha]	Udział %
I	-	-	-	-
II	0,8	0,1	-	-
IIIa	150,0257	2,30		
IIIb	299,6948	4,61	7,6228	0,12 (IIIa + IIIb)
IVa	1272,1285	19,61		
IVb	902,8087	13,92	399,3004	6,16 (IVa + IV b)
V	1850,3820	28,51	371,5138	5,73
VI	1138,9268	17,55	90,0734	1,39
Razem	5614,7662	86,60	868,5104	13,4

W ramach obszaru planu występują grunty rolne IV i V klasy bonitacyjnej.

4.8. Szata roślinna i świat zwierzęcy

Szata roślinna

Wg regionalizacji geobotanicznej W. Szafera gmina (czyli również obszar opracowania), położona jest w między Krainą Świętokrzyską a krainą Północnych Wysoczyzn Brzeźnych.

Lasy gminy zajmują powierzchnię 6792 ha, co stanowi 45,16% udziału ogólnej powierzchni gminy. Wskaźnik lesistości gminy jest dużo wyższy niż wskaźnik dla kraju (29,7%), dla województwa łódzkiego (21,5%) oraz dla powiatu tomaszowskiego (31,3%). Pod względem lesistości Tomaszów Mazowiecki jest trzecią gminą w powiecie, po gminie Inowódz (59,6%) i Lubochnia (53,6%). Lasy gminy Tomaszów Mazowiecki to przeważnie zwarte pozbawione zabudowy kompleksy leśne. Skład gatunkowy drzewostanów leśnych kształtują w dużej mierze drzewostany sosnowe z udziałem następujących gatunków: dąb szypułkowy, grab pospolity, topola osika, olsza czarna,

jesion wyniosły, brzoza brodawkowata, świerk pospolity, jodła pospolita, modrzew polski.

Duże powierzchnie lasów zostały uznane jako lasy ochronne, a zasady gospodarki w obrębach wszystkich grup tychże zostały zawarte w planach urzędziowych lasów opracowanych dla Nadleśnictw: Piotrków, Spała oraz Smardzewice będące w Zarządzaniu Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Łodzi.

Obszar miejscowego planu w dużej części jest zainwestowany i użytkowany jako teren związany z zamieszkaniem. W związku z tym szatę roślinną na tym terenie stanowi przede wszystkim roślinność towarzysząca zabudowie.

Część (ok. 16% powierzchni gruntów na obszarze mpzp) analizowanego terenu stanowi jednak obszar gruntów leśnych. Typem siedliskowym fragmentu lasu zlokalizowanego w granicach obszaru planu jest:

- las mieszany świeży zajmujący powierzchnię 0,2115 ha obejmujący grunty leśne niezalesione
- bór mieszany świeży zajmujący powierzchnię 0,8775 ha z przewagą dębu, brzozy, sosny i osiki o zadrzewieniu od 0,5 do 0,8 bonitacji I i II,
- bór świeży zajmujący powierzchnię 0,4305 ha z sosną o zadrzewieniu od 0,5 do 0,7 bonitacji I i II.

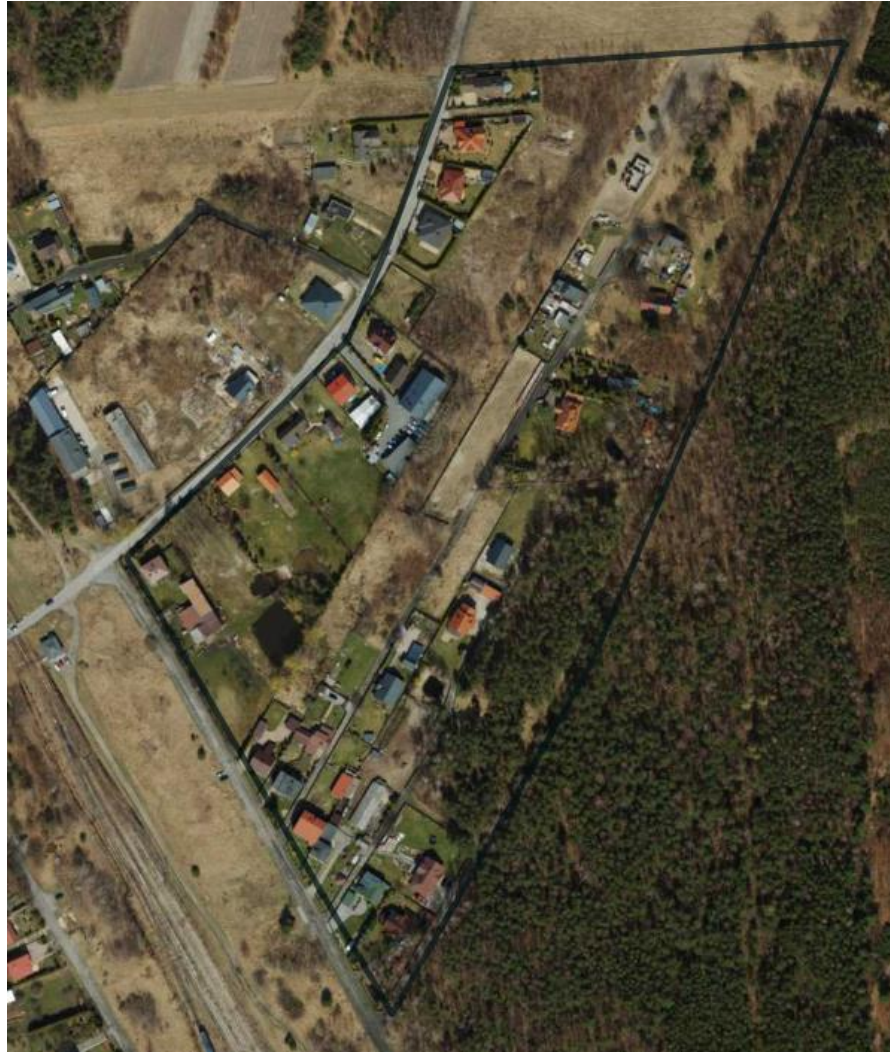
Zgodnie z uproszczonym planem urządzania lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa położonych na terenie obrębu Wąwał – lasy zlokalizowane w obszarze mpzp nie posiadają statusu lasów ochronnych. Fragment szaty roślinnej na omawianych gruntach leśnych nie posiada wybitnych wartości kulturowo-przyrodniczych.

Ze względu na fakt występowania na obszarze objętym mpzp w miejscowości Wąwał gruntów leśnych wystąpiono z wnioskiem o wyrażenie zgody na przeznaczenie na cele nieleśne gruntów leśnych zewidencjonowanych na obszarze opracowania, niestanowiących własności Skarbu Państwa o łącznej powierzchni 1,5195 ha.

W odniesieniu do całkowitej powierzchni lasów na terenie gminy Tomaszów Mazowiecki, powierzchnia leśna do zmiany przeznaczenia stanowi zaledwie 0,02% powierzchni gruntów leśnych w gminie. Zgodnie z danymi zawartymi w „Uproszczonym Planie Urządzenia Lasu” sporządzonego przez Agencję „Cezar” pracownię urzędzenia lasu, według stanu na dzień 30.06.2021 r. na okres od 01.01.2022 r. do 31.12.2031 r. zaevidencjonowane grunty leśne niestanowiące własności Skarbu Państwa w obrębie Wąwał zajmują powierzchnię 7,1095 ha. Oznacza to, iż grunty leśne w graniach obszaru objętego planem stanowią ok. 21% gruntów leśnych prywatnych w obrębie.

Wartość przyrodniczą drzew i krzewów określa się na podstawie ich relacji z otoczeniem. Otoczenie analizowanego obszaru, ze względu na istniejące w pobliżu funkcje jest już stosunkowo silnie zantropizowane. Zadrzewienia wśród istniejących terenów zabudowy mieszkaniowej nie stanowią szczególnej ostoji bioróżnorodności. Mimo, iż w sąsiedztwie obszaru planu zlokalizowany jest większy obszar leśny, to sam teren występujących w ramach obszaru mpzp gruntów leśnych położony jest w enklawie istniejących zabudowań.

Roślinność obszaru mpzp

Źródło: <https://tomaszowmazowiecki.e-mapa.net/>

Świat zwierzęcy

Obszar opracowania (i gmina Tomaszów Mazowiecki) - wg podziału zoogeograficznego A. Jakubskiego, wchodzi w skład dzielnicy bałtyckiej.

Bogactwu form biosfery regionu, wyrażającemu się różnorodnością siedlisk i zespołów roślinnych, towarzyszy liczna fauna, znajdująca dogodne warunki bytowania. Najcenniejszymi jej przedstawicielami są mieszkańcy siedlisk wodno łąkowych i leśnych. Najbardziej liczna i urozmaicona jest na tych terenach fauna ptasia, znajdująca bliskie sobie siedliska w starorzeczach i rozlewiskach doliny Pilicy, wśród wodnej, bagiennej, leśnej i łąkowej roślinności. W sumie występuje tu ponad 125 gatunków ptaków. Wśród nich żyje lub gniazduje tu blisko 40 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Ptasiej UE. Są to m.in.: bąk (*Botaurus stellaris*), bączek (*Ixobrychus minutus*), błotniak stawowy (*Circus aeruginosus*), błotniak łąkowy (*C.pygargus*), błotniak zbożowy (*C.cyaneus*), bocian biały (*Ciconia ciconia*), czernica (*Aythya fuligula*), derkacz (*Crex crex*), dudek (*Upupa epops*), dzięcioł średni (*Dendrocopos medius*), dzięcioł czarny (*Dryocopus martius*), gągoł (*Bucephala clangula*), gąsiorek (*Lanius collurio*), jarzębatka (*Sylvia nisoria*), kureczka zielona (*Porzana parva*), lerka (*Lullula arborea*), podróżniczek (*Luscinia svecica*) i zimorodek (*Alcedo atthis*).

Liczne są także owady - ilość ich gatunków nie ustępuje innym rejonom Polski środkowej;

wśród nich wyróżnia się rozmiarami motyl – postojak wiesiołkowiec (*Proserpinus proserpina*).

Charakterystyczne płazy to grzebiuszka ziemna (*Pelobates fuscus*), ropucha szara (*Bufo bufo*), traszka zwyczajna (*Triturus vulgaris*) i żaby – moczarowa (*Rana arvalis*) i trawna (*R. temporaria*). Z kolei spotykane gady to: jaszczurki – zwinka (*Lacerta agilis*) i żyworodna (*L. vivipara*) oraz zaskroniec (*Natrix natrix*).

Ssaki reprezentowane są głównie przez jeża (*Erinaceus europaeus*), sarnę (*Capreolus capreolus*), jelenia (*Cervus elaphus*), daniela (*Dama dama*), łosia (*Alces alces*), borsuka (*Meles meles*), dzika (*Sus scrofa*), lisa (*Vulpes vulpes*), zając (*Lepus capensis*), darniówkę pospolitą (*Pitymys subterraneus*), kreta (*Talpa europaea*), nornicę rudą (*Clethrionomys glareolus*), wiewiórkę (*Sciurus vulgaris*), bobra (*Castor fiber*), wydrę (*Lutra lutra*) i żyjącego w rezerwacie żubra (*Bison bonasus*).

Na obszarze objętym miejscowym planem występują powyższej wskazane gatunki, charakterystyczne dla regionu. Świat zwierzęcy obszaru mpzp reprezentowany jest głównie przez pospolite gatunki ptaków tj. wróble, szpaki, kawki, sikorki, synogarlice a także bażanty, kuropatwy oraz synantropijne gatunki ssaków, takie jak lisy, zające i wiewiórki.

Powiązania przyrodnicze

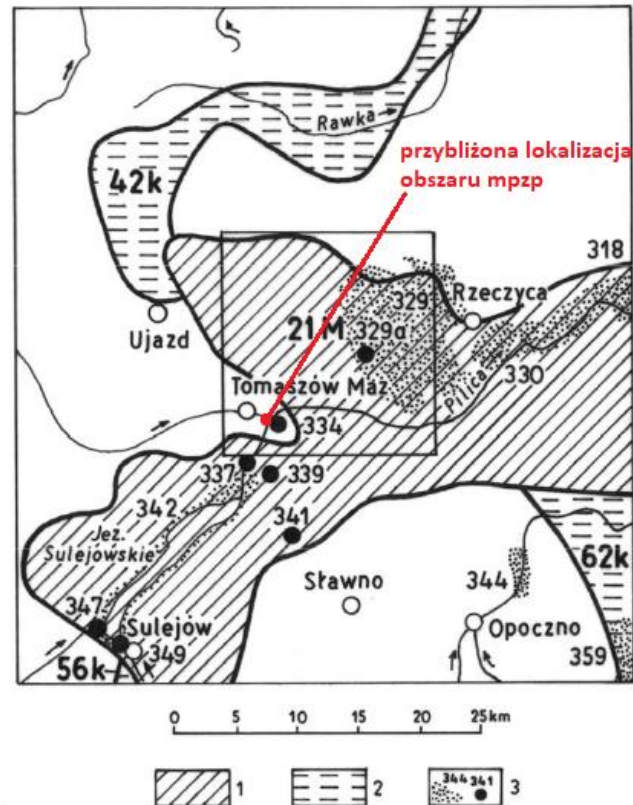
Korytarze ekologiczne stanowią obszary mało przekształcone przez człowieka, głównie lasy i doliny rzeczne, będące szlakami komunikacyjnymi dla zwierząt, a w większym przedziale czasowym – również dla roślin. W zależności od wielkości i długości, można mówić o korytarzach międzynarodowych i krajowych, regionalnych i lokalnych.

Korytarze o znaczeniu międzynarodowym i krajowym

Istnieje kilka koncepcji o znaczeniu ogólnopolskim i międzynarodowym, dotyczących systemów powiązań obszarów przyrodniczych, m.in.:

- sieć ekologiczna ECONET-Polska,
- projekt korytarzy ekologicznych łączących europejską sieć Natura 2000 w Polsce opracowany w 2012 r. w Zakładzie Badań Ssaków PAN na zlecenie Ministra Środowiska.

Obszar gminy Tomaszów Mazowiecki - po obu stronach doliny Pilicy, to w szczególności jeden z węzłowych obszarów ekologicznych, o znaczeniu międzynarodowym, wydzielonym w ramach koncepcji krajowej sieci ekologicznej ECONET – POLSKA – obszar Puszczy Pilickiej, oznaczony symbolem 21M. Obszar ten – łączy się w swej środkowej partii z biegnącym ku północy i wschodowi, korytarzem ekologicznym o znaczeniu krajowym – 42k – Rawki, a ku południowemu wschodowi z korytarzem ekologicznym o znaczeniu krajowym – 62k – Garbu Gielniowskiego. Jego wschodni kraniec, poprzez korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym – 43k -Warecki Pilicy, łączy się z kolejnym obszarem węzłowym o znaczeniu międzynarodowym – 23M Doliny Środkowej Wisły. Wreszcie ku południowi – poprzez korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym – 56k Sulejowski Pilicy, łączy się on z obszarem węzłowym o znaczeniu krajowym – 18K – Przedborskim.

Położenie arkusza Tomaszów Mazowiecki na tle systemów ECONET (Liro, 1998) i CORINE (Dyduch-Falniowska, 1999)

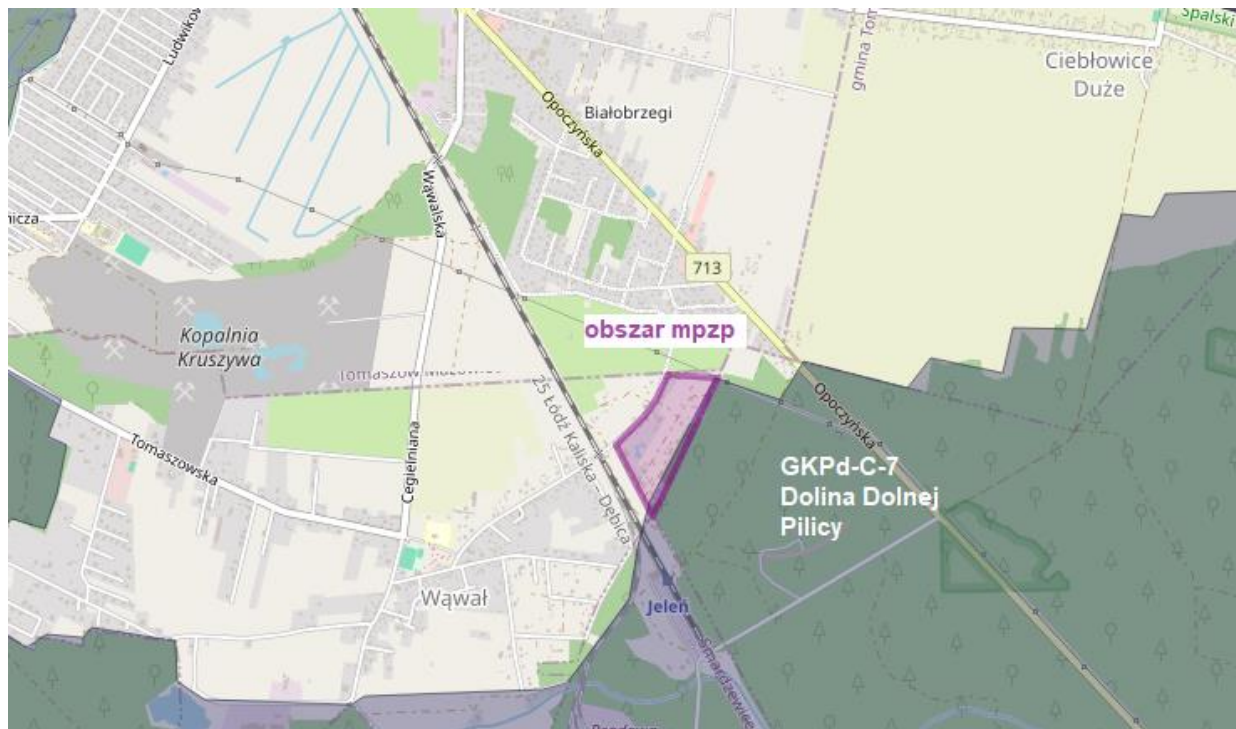
System ECONET

- 1 - granica obszaru węzłowego o znaczeniu międzynarodowym, jego numer i nazwa: 21M – Puszcza Pilicka,
- 2 - krajowy korytarz ekologiczny: 42k – obszar Rawki, 56k – obszar Sulejowski Pilicy, 62k – obszar Garbu Gielniowskiego

System CORINE

- 3 - ostoje przyrody o znaczeniu europejskim ich numer i nazwa - obszarowe, 318 – Dolina Pilicy, 329 - Lasy Spalskie, 330 – Żądłowice, 342 – Zbiornik Sulejowski i okoliczne lasy, 344 – Stawy Zameczek, 359 - Lasy Przysusko – Szydłowieckie;
- punktowe: 329a - Konewka, 334 – Niebieskie Źródła, 337 – Nagórzyce, 339 – Smardzewice, 341 – Unewel, 347 – Rzeka Luciaża, 349 – Sulejów.

Zgodnie z siecią korytarzy ekologicznych łączących europejską sieć Natura 2000 w Polsce opracowaną w 2012 r. w Zakładzie Badań Ssaków PAN na zlecenie Ministra Środowiska, wschodnie krańce obszaru planu położone są w ramach Głównego Korytarza Południowo-Centralnego Dolina Dolnej Pilicy (GKPdC-7) należącym do sieci krajowych korytarze ekologicznych. Fragment korytarza ekologicznego wzdłuż wschodniej granicy obszaru mpzp jest terenem zainwestowanym przez zabudowę mieszkaniową, stanowiące bariery ekologiczne. Ogrodzenia istniejących posesji uniemożliwiają potencjalne migracje gatunków przez obszar planu. Poza intensywnością istniejącej zabudowy, znaczącym ograniczeniem w przemieszczeniu się zwierząt w niniejszym rejonie jest również istniejące infrastruktura komunikacyjna – DW713 oraz LK25.

Lokalizacja obszaru mpzp względem sieci korytarzy ekologicznych

Źródło: <https://mapa.korytarze.pl/>

Korytarze o znaczeniu regionalnym i lokalnym

Poza siecią krajowych korytarzy ekologicznych należy zwrócić uwagę również na lokalne ciągi ekologiczne i powiązania przyrodnicze. W skali lokalnej są to pasy zadrzewień i zakrzewień oraz małe niezagospodarowane potoki łączące ze sobą oddalone, nie więcej jak o kilka kilometrów, lasy.

W granicach terenów gminy, położonych na wschód i południe od doliny Pilicy, sąsiadujących w bliższej lub dalszej odległości z obszarem opracowania, powołano lub ustanowiono liczne obszary lub obiekty, będące prawnymi formami ochrony przyrody – w rozumieniu *art. 6 ustawy o ochronie przyrody*. Istniejący za wschodnią granicą obszaru planu kompleks leśny łączy obszar planu z otuliną Spalskiego Parku Krajobrazowego, a tym samym zlokalizowanymi w jej zasięgu rezerwatów przyrody: Sługocice, Jeleń, Lasy Smardzewickie.

Istniejąca zabudowa oraz funkcjonująca infrastruktura komunikacyjna sprawia, że zidentyfikowane na tym terenie korytarze i połączenia ekologiczne nie spełniają swoich funkcji w rejonie obszaru mpzp.

Ochrona gatunkowa

Pomimo, iż bezpośrednio na obszarze mpzp nie zinwentaryzowano siedlisk chronionych gatunków, należy zaznaczyć, że na analizowanym terenie (tak jak w całej Polsce) obowiązuje ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Biorąc pod uwagę potencjalne migracje a także dość bliską odległość od obszarów objętych prawną formą ochrony przyrody, należy stwierdzić, że na terenie objętym mpzp mogą pojawiać się chronione gatunki bezkręgowców, chronione siedliska przyrodnicze, chronione gatunki grzybów, roślin, ryb, płazów w rozumieniu następujących przepisów:

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty,

a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000,

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r., poz. 2183),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r., poz. 1408).

4.9. Dziedzictwo i zasoby kulturowe

Na obszarze objętym planem nie występują obiekty wpisane do rejestru zabytków ani gminnej ewidencji zabytków.

Na omawianym terenie nie zidentyfikowano również znajdują się natomiast stanowisk archeologicznych.

5. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI ZAŁOŻEŃ PLANU

Rada Gminy Tomaszów Mazowiecki podjęła uchwałę w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w rejonie ulic: Głównej, Kolejowej i Brzozowej we wsi Wąwał w gminie Tomaszów Mazowiecki.

Przedmiotem ustaleń planu jest przeznaczenie terenu pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, co wymaga uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. Podjęcie sporządzenia projektu miejscowego planu wynika z wniosku właścicieli nieruchomości. Przyjęte przeznaczenie terenu nie narusza ustaleń obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Tomaszów Mazowiecki.

Sporządzany miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego zapewni w miarę ograniczony wpływ na zmianę całości kształtu środowiska naturalnego obejmującego jego najbliższe otoczenie. W kwestii środowiskowej, najważniejszą zmianą jest planowane rozszerzenie funkcji mieszkaniowej na niezainwestowany fragment terenu, zajęty przez grunty leśne. Zmiany jakie nastąpią w przypadku realizacji zmiany planu na pewno będą miały pewien wpływ na stan środowiska naturalnego jako ingerencja antropogeniczna. W niewielkim stopniu spodziewany jest ubytek powierzchni leśnej.

W związku z koniecznością zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne, zgodnie z *ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych* konieczne jest wcześniejsze uzyskanie zgody na zmianę ich przeznaczenia na cele nieleśne. Grunty leśne niestanowiące własności Skarbu Państwa na obszarze mpzp zajmują powierzchnię 1,5195 ha. W związku z tym wystąpiono do Marszałka Województwa Łódzkiego z wnioskiem o uzyskanie zgody na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne.

Brak planu nie skutkowałby pogorszeniem się stanu środowiska na danym obszarze. Ustalenia zawarte w planie regulują jednak kwestie ochronne związane z ochroną środowiska. Brak ustaleń dotyczących elementów przyrodniczych, krajobrazowych, o których mowa w *ustawie z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu*

przestrzennym mogłoby powodować brak respektowania m.in. zapisów dot. ochrony elementów środowiska.

6. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

6.1. Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych

Wody powierzchniowe

Stan czystości wód powierzchniowych gminy – pozostaje od lat niezmiennie, ściśle uzależniony od stopnia wyposażenia jej obszaru, w systemy odprowadzające i unieszkodliwiające ścieki sanitarne, technologiczne i deszczowe.

Według danych na 2022 r., z lokalnej sieci kanalizacji sanitarnej w gminie Tomaszów Mazowiecki korzysta tylko mniej niż połowa mieszkańców gminy. Stopień skanalizowania gminy określa się na 48,6%, co oznacza dość dużą dysproporcję wobec systemów wodociągowych – gmina jest zwodociągowana w 99,9 %.

W efekcie ścieki sanitarne wytwarzane zarówno przez ludność, jak i gminne podmioty gospodarcze, są w części kierowane do zamkniętych zbiorników, z których powinny być wywożone, lub do dołów chłonnych, w części zaś, kierowane w niedozwolony sposób do wód powierzchniowych lub ziemi. Według danych z 2022 r. na obszarze gminy funkcjonuje 1206 zbiorników bezodpływowych oraz 195 przydomowych oczyszczalni ścieków. Liczba zbiorników bezodpływowych w gminie każdego roku jednak maleje. Względem 2020 roku, ich liczba zmniejszyła się prawie dwukrotnie.

Źródłem zanieczyszczania wód powierzchniowych, są także spływy związków organicznych i chemicznych z terenów upraw rolnych oraz zaśmiecanie koryt rzek i cieków. Toteż stan czystości rzek gminy, jest niezadowalający.

Obszar opracowania położony jest w granicach Jednolitej Części Wód Powierzchniowych nr RW200011254999 „Pilica od zb. Sulejów do ujścia”.

Aktualny Plan gospodarowania wodami dorzecza Wisły ocenia stan chemiczny niniejszej jednostki poniżej dobrego. Wśród wskaźników determinujących słaby stan chemiczny wskazano: benzo(a)piren, beznso(g,h,i)perylen, fluoranten, bromowane difenyloetery oraz rtęć. Głównym zidentyfikowanym źródłem presji jest rozwój obszarów zurbanizowanych związanych z transportem i turystyką, a także odpływ powierzchniowy. Wśród presji wskazano również rolnictwo i leśnictwo oraz punktowe źródła zanieczyszczeń: przemysłowe, komunalne i odcieki ze składowisk.

Dla JCWP, do których należy obszar mpzp wskazano słaby stan ekologiczny. Ogólny stan wód, będący wypadkową stanu chemicznego i ekologicznego również został określony jako zły. Niniejszej oceny stanu dokonano na podstawie oceny stanu wynikającej z badań GIOŚ w latach 2014-2019 uzupełnionej o ocenę ekspercką.

Poniżej wskazuje się klasyfikację wód, wskazaną na podstawie badań stanu jakości wód powierzchniowych prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMS) w latach 2016-2021 roku:

RW200011254999 „Pilica od zb. Sulejów do ujścia” (w poprzednim cyklu pomiarowym JCWP funkcjonowała pod kodem i nazwą – Rw20001925459 Pilica od Zbiornika

Sulejów do Wolbórki):

- klasa elementów biologicznych – V (badanie z roku 2020)
- klasa obserwacji hydromorfologicznych – II (badania z roku 2017)
- klasa elementów fizykochemicznych – powyżej II (badania prowadzone w latach 2017-2020)
- klasa substancje szczególnie szkodliwe, specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne – II (badania z roku 2017)
- **KLASA WÓD – V** (badania prowadzone w latach 2017-2020)
- **STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY- zły** (badania prowadzone w latach 2017-2020)
- **STAN CHEMICZNY- poniżej dobrego** (badania prowadzone w latach 2017-2020)
- **OCENA STANU JCWP – ZŁY** (badania prowadzone w latach 2017-2021)

W celu ochrony wód powierzchniowych przed dalszym zanieczyszczeniem, wprowadzanie ścieków do wód powierzchniowych musi uwzględniać konieczność zaniechania lub stopniowego eliminowania emisji do wód powierzchniowych substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego. Wprowadzanie ścieków do wód powierzchniowych nie może wpływać na elementy stanu fizykochemicznego i biologicznego wód jednolitej części wód powierzchniowych. Wprowadzanie ścieków (z wyłączeniem wód opadowych i roztopowych) o stanie gorszym od dobrego wymaga zastosowania najlepszych dostępnych technik gwarantujących minimalizację stężeń substancji zanieczyszczających w ściekach odprowadzanych do tych wód. Powinno się ograniczać możliwość wprowadzania ścieków z własnego gospodarstwa domowego lub rolnego do ziemi, (w granicach działki stanowiącej własność wprowadzającego, z indywidualnych systemów oczyszczania ścieków), dopuszczając tylko zrzuty z tych systemów, dla których zapewniona jest możliwość kontroli parametrów jakościowych warunkujących możliwość ich odprowadzania. Każdy indywidualny system oczyszczania ścieków musi być wyposażony w stałe i dostępne miejsca poboru próbek ścieków nieoczyszczonych dopływających do instalacji oraz odprowadzanych z niej do ziemi bezpośrednio po oczyszczeniu.

W sumie ochrona wód powierzchniowych przed zanieczyszczeniem, jest pierwszoplanowym zadaniem gminy - z punktu widzenia potrzeb ochrony środowiska nie tylko obszaru opracowania, ale i w skali ponad gminnej.

Wody podziemne

Brak pełnego systemu kanalizacyjnego oraz pełnego systemu unieszkodliwiania odpadów, skutkuje również bezpośrednim zagrożeniem wód podziemnych. Dodatkowe zagrożenia pośrednie związane są z rolniczym użytkowaniem terenów w gminie. Dotyczy to stosowania nawozów i środków ochrony roślin. Nie dotyczy to jednak bezpośrednio terenów objętych planem.

Według informacji zawartych w Planie Gospodarowania Wodami na obszarze Dorzecza Wisły), stan JCWPd PLGW200084, w obrębie której znajduje się obszar mpzp oceniono jako dobry. Jednostka cechuje się dobrym stanem chemicznym i ilościowym oraz nie jest zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych. Dla JCWPd-84 zidentyfikowano chemiczną presję obszarową rozproszoną, związaną z rolnictwem, gospodarką komunalną lub przemysłem.

Biorąc pod uwagę ocenę stanu JCWPd w okresie 2011-2019 r., dobry stan chemiczny i ilościowy utrzymuje się niezmiennie od 2011 roku. Nie zaobserwowano pogorszenia stanu wód podziemnych JCWPd-84.

Badania stanu jakości wód JCWPd o nr PLGW200084, wykonywane były w 2022 roku. Żaden z punktów pomiarowych nie był jednak zlokalizowany na obszarze gminy Tomaszów Mazowiecki, jak również w całym powiecie tomaszowskim. Badania w zależności o punktu pomiarowego wskazywały na II lub III klasę jakości wód podziemnych.

6.2. Stan zanieczyszczenia powietrza

Na stan zanieczyszczenia powietrza najczęściej wpływ mają trzy czynniki: emisja powierzchniowa, emisja komunikacyjna oraz warunki meteorologiczne. Głównymi zanieczyszczeniami pochodzącymi z komunikacji są tlenek węgla, tlenek azotu, węglowodory, ołów, pył pochodzenia naturalnego, przemysłowego i komunikacyjnego. Zanieczyszczenia pyłowe stanowią obecnie jedno z największych zagrożeń dla zdrowia ludności i środowiska.

Roczna ocena jakości powietrza za 2022 r. Została wykonana w oparciu o układ stref, określony w *Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 6 marca 2008 r. w sprawie stref*. Ocenę wykonano według kryteriów dotyczących ochrony zdrowia oraz kryteriów określonych w celu ochrony roślin.

Według rocznej oceny jakości powietrza przeprowadzonej przez WIOŚ w roku 2022, gmina Tomaszów Mazowiecki zaliczona została do strefy łódzkiej.

Strefę, scharakteryzowano ze względu na: SO₂, NO₂, PM₁₀, CO, benzen, ołów, arsen, nikiel, kadm i benzo/a/piren.

Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2022 r. dokonanej w oparciu o kryteria ustanowione w celu ochrony zdrowia przedstawiały się następująco:

Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C oraz A1, C1 dla pyłu zawieszonego PM_{2,5}) [źródło: GIOŚ]

Nazwa strefy	Kod strefy	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM ₁₀	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM _{2,5}
Strefa łódzka	PL1002	A	A	A	A	A ¹	C	A	A	A	A	C	C1 ²

¹⁾ Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2

²⁾ Dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} – poziom dopuszczalny I faza: strefa łódzka uzyskała klasę C, strefa Aglomeracja Łódzka klasę A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim, raport wojewódzki za rok 2022, GIOŚ

Przeprowadzone badania wskazują na przekroczenia dopuszczalnych stężeń w zakresie benzopirenu oraz pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5}.

Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2022 r. dokonanej w oparciu o kryteria ustanowione w celu ochrony roślin, przedstawiały się następująco:

Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C)
[źródło: GIOŚ]

Lp.	Nazwa strefy	Kod strefy	SO ₂	NO _x	O ₃ ¹
1	strefa łódzka	PL1002	A	A	A

¹⁾ Dla ozonu – poziom celu długoterminowego strefa łódzka uzyskała klasę D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim, raport wojewódzki za rok 2022, GIOŚ

Pod względem kryterium ochrony roślin, na obszarze strefy łódzkiej (zatem również na obszarze gminy Tomaszów Mazowiecki) nie wystąpiły przekroczenia dopuszczalnych stężeń wszystkich badanych zanieczyszczeń.

Głównymi źródłami zanieczyszczenia powietrza w gminie są:

- kotłownie grzewcze w obiektach administracyjnych i budynkach użyteczności publicznej, lub w obiektach produkcyjnych i usługowych, opalane węglem i jego pochodnymi, lub olejem opałowym,
- kotłownie indywidualne i paleniska domowe budynków mieszkalnych, opalane paliwami jw.
- emisja liniowa.

Gmina nie posiada sieci ciepłowniczej. Sieć gazowa występuje fragmentarycznie. Według danych z 2022 roku, jedynie 4,1% mieszkańców gminy Tomaszów Mazowiecki korzysta z sieci gazowej.

Negatywny wpływ spalania węgla lub olejów na stan czystości powietrza w gminie wynika nie z wielkości emisji, lecz z faktu, iż jest to emisja niska (powierzchniowa), mogąca stanowić znaczną uciążliwość w skali lokalnej.

Udział emisji liniowej (komunikacyjnej) – jest odczuwalny w rejonach gminy, sąsiadujących z głównymi trasami komunikacyjnymi. Źródłem tego rodzaju emisji są drogi o dużym natężeniu ruchu kołowego. Zanieczyszczenia komunikacyjne to głównie: tlenek i dwutlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory, pyły, metale ciężkie. Wpływają one na pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego i powodują wzrost stężenia ozonu w troposferze. Istotne jest również zapylenie powstające na skutek ścierania się opon, okładzin hamulcowych i nawierzchni dróg.

Obszar opracowania znajduje się w niedalekiej odległości od drogi wojewódzkiej DW713, która może mieć wpływ na jakość powietrza atmosferycznego na obszarze sporządzanego planu.

6.3. Zagrożenie hałasem i promieniowaniem elektroenergetycznym

Promieniowanie elektromagnetyczne

Ujemny wpływ na stan środowiska i zdrowie ludzi mają urządzenia, które emitują fale elektromagnetyczne wysokiej częstotliwości w postaci radiofal o częstotliwości od 0,1 do 300 MHz i mikrofal od 300 do 300 000 MHz, umieszczone w środowisku naturalnym.

Do głównych, sztucznych źródeł emisji pól elektromagnetycznych stanowiących zagrożenie dla środowiska należą linie elektroenergetyczne o napięciu znamionowym 110 kV.

W północnej części analizowanego obszaru, w jego niewielkim fragmencie przebiega napowietrzna linie elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV.

Ograniczenie uciążliwości promieniowania elektromagnetycznego powinno sprowadzać się do:

- analizy wpływu na środowisko nowych obiektów emitujących promieniowanie elektromagnetyczne (na etapie wydawania decyzji – współpraca ze Starostwem powiatowym),
- zobowiązaniu inwestorów do pomiarów kontrolnych rzeczywistego rozkładu promieniowania w otoczeniu stacji (lokalizacja nowych obiektów związanych z przebywaniem ludzi).

Prawo ochrony środowiska, prawo budowlane, ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy oraz sanitarne regulują, iż w obrębie promieniowania elektromagnetycznego pozostawia się „pas ochronny” z ograniczeniami w użytkowaniu (ograniczenia dot. przebywania ludzi) w celu ochrony ludzi i środowiska.

Na podstawie przeprowadzonych pomiarów w 135 punktach w województwie łódzkim, nie stwierdzono przekroczeń wartości dopuszczalnego natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego w żadnym z punktów pomiarowych. Z analizy średnich poziomów PEM w latach 2017 - 2019 wynika, że dla obszarów miast poniżej 50 tys. mieszkańców i dla terenów wiejskich, przeważająca ilość wyników pomiarów była poniżej dolnej granicy oznaczalności stosowanej metody badawczej równej 0,3 V/m. Dla obszarów miast powyżej 50 tys. mieszkańców trzyletnia średnia wyników osiągnęła wartość 0,65 V/m.

Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości PEM na terenie województwa łódzkiego w latach 2017-2019

	Średnia arytmetyczna [V/m]			
	2017	2018	2019	Średnia trzyletnia
Centralne dzielnice lub osiedla miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys.	0,82	0,64	0,50	0,65
Pozostałe miasta	0,44	0,24*	0,25*	0,31
Tereny wiejskie	0,17*	0,17*	0,18*	0,17*

*wartość poniżej granicy oznaczalności

Źródło: Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku za lata 2017-2019 w oparciu o wyniki pomiarów wykonanych przez Inspekcję Ochrony Środowiska, GIOŚ, Warszawa, 2020 r.

Wyniki pomiarów PEM wykonane w latach 2017-2019 upoważniają jednak do stwierdzenia, iż w żadnym z badanych punktów pomiarowych zlokalizowanych na terenie woj. łódzkiego nie odnotowano przekroczeń dopuszczalnej wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego. W związku z tym, oznacza to, że na terenie gminy Tomaszów Mazowiecki również nie stwierdzono problemów związanych ze nadmiernym natężeniem pola elektromagnetycznego.

Hałas

Na obszarze gminy Tomaszów Mazowiecki głównym źródłem zagrożeń akustycznych jest transport drogowy i transport kolejowy. Na poziom hałasu drogowego ma wpływ szereg czynników związanych z ruchem pojazdów i parametrami drogi. Do najważniejszych z nich należą: natężenie ruchu związane bezpośrednio ze znaczeniem drogi w układzie komunikacyjnym, struktura ruchu (udział pojazdów ciężkich i hałaśliwych), średnia prędkość pojazdów i ich stan techniczny, płynność ruchu oraz rodzaj i stan nawierzchni. Większa elastyczność transportu drogowego w porównaniu z transportem kolejowym oraz większa niż kilkanaście lat temu dostępność na rynku środków transportu drogowego zadecydowała o obecnej jego dominacji. Wraz z niewystarczającym i spóźnionym, w stosunku do tempa rozwoju komunikacji drogowej, rozwojem układów drogowo – ulicznych, uległy pogorszeniu warunki akustyczne w wielu obszarach i na terenach położonych w pobliżu dużych tras komunikacyjnych. Infrastruktura transportu drogowego jako źródło dźwięku charakteryzuje się liniową geometrią źródła i zmiennością wielkości emisji źródła wzdłuż drogi.

Wpływ na klimat akustyczny obszaru opracowania miejscowego planu ma przede wszystkim przebiegająca w bezpośrednim sąsiedztwie linia kolejowa LN25 Łódź Kaliska-Dębica. Obecnie brak map akustycznych dla linii kolejowej LK25 w rejonie opracowywanego planu.

Sporządzany miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego nie wprowadza przeznaczenia terenu podlegającego obowiązkowi zachowania dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, określonych w przepisach odrębnych.

6.4. Zagrożenie środowiska przez odpady

Łączna ilość odpadów komunalnych odebranych z terenu gminy Tomaszów Mazowiecki w 2022 roku wyniosła 3438 Mg, z czego:

- niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne wynosiły 2618 Mg,
- odpady selektywnie zbierane wynosiły 602 Mg;
- odpady ulegające biodegradacji wynosiły 218 Mg.

W gminie nadal zagrożeniem dla środowiska są powstające sukcesywnie „dzikie wysypiska”, lub zaśmiecanie terenu, dolin, lasów itp. lub nie usuwanie odpadów z zabudowań mimo zawartych umów. Jak na terenie całego kraju, tak i tu wytwarzane są odpady zawierające azbest (będące wynikiem prac rozbiórkowych, usuwania eternitowych pokryć dachowych itp.). Brak funkcjonującego pełnego systemu zbiórki, segregacji i odzysku wszystkich odpadów, powoduje albo ich niewłaściwe przechowywanie, albo celowe porzucanie. Znaczna część odpadów komunalnych – nieselekcjonowanych, ulega niedozwolonemu spalaniu w domowych kotłowniach i paleniskach.

Zasadniczo unieszkodliwianie odpadów pozostaje nadal obok odprowadzania i oczyszczania ścieków, głównym problemem ochrony środowiska gminy. Skutki stanu istniejącego pozostają poważnym zagrożeniem środowiska – głównie dla wód powierzchniowych i podziemnych (utwory wodonośne regionu będące w większości

w kontakcie hydraulicznym, nie są we właściwym stopniu izolowane przed przenikaniem powierzchniowych zanieczyszczeń.

Zgodnie z informacją uzyskaną od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi pozyskaną w piśmie syg. WSI.402.410.2023.AM z dnia 14 grudnia 2023 roku, działki objęte sporządzanym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego nie figurują w prowadzonym przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, uzupełnianym przez regionalnych dyrektorów ochrony środowiska rejestrze historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi. Działki nie figurują również w aktualnym wykazie potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi prowadzonym przez Starostę Tomaszowskiego.

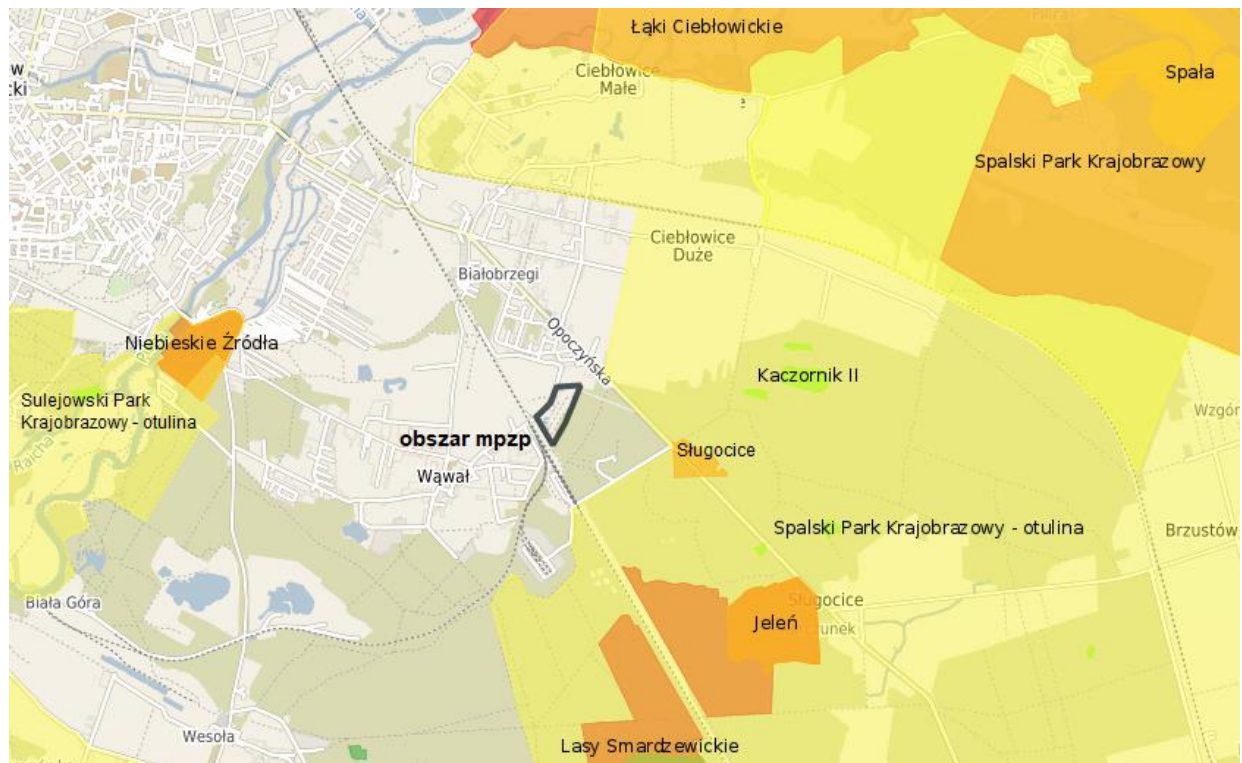
7. OCHRONA ŚRODOWISKA ISTOTNA Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI USTALEŃ PLANU, DOTYCZĄCA OBSZARÓW PODLEGAJĄCA OCHRONIENIA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY

W granicach terenów gminy, położonych na wschód i południe od doliny Pilicy powołano lub ustanowiono liczne obszary lub obiekty, będące prawnymi formami ochrony przyrody – w rozumieniu *art. 6 ustawy o ochronie przyrody*.

Wśród obszarów stanowiących formy ochrony przyrody występują:

- Kampinoski Park Narodowy – Ośrodek Hodowli Żubrów w Smardzewicach,
- rezerваты przyrody: Jeleń, Sługocice i Twarda;
- Sulejowski Park Krajobrazowy,
- Spalski Park Krajobrazowy,
- Obszar Natura 2000 Lasy Spalskie,
- Obszar Natura 2000 Łąki Ciebłowickie,
- Obszar 2000 Lasy Smardzewickie.

W gminie znajduje się także 14 użytków ekologicznych (tereny podmokłe lub bagienne w obszarze sołectw Sługocice i Twarda) oraz 4 pomnik przyrody.

Lokalizacja obszaru opracowania w stosunku do najbliższych form ochrony przyrody
Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Na terenie opracowania mpzp nie znajduje się żadna z form ochrony. Najbliższa z nich znajduje się w oddaleniu powyżej 200 m od północno-wschodniej granicy terenu i jest nią otulina Spalskiego Parku Krajobrazowego. Sam Spalski Park Krajobrazowy znajduje się w odległości powyżej 2 km, a od obszaru planu dzieli go bariera ekologiczna w postaci drogi wojewódzkiej. Rezerваты przyrody Stugocice oraz Jeleń znajdują się w odległości odpowiednio 1 km i 2 km od obszaru mpzp. Najbliższym Obszarem Natura 2000 jest oddalony o ok. 1,3 km Specjalny Obszar Ochrony Lasy Smardzewickie. W odległości prawie 3 km znajdują się natomiast: Obszar Natura 2000 Specjalny Obszar Ochrony Niebieskie Źródła oraz Obszar Natura 2000 Specjalny Obszar Ochrony Łąki Cieblowickie. W odległości ok. 2,7 km znajduje się również fragment obszaru należący do Kampinoskiego Parku Narodowego – Ośrodek Hodowli Żubrów w Smardzewicach.

Pomiędzy obszarem sporządzanego planu a zidentyfikowanymi w pobliżu obszarami o funkcji przyrodniczej występują liczne bariery ekologiczne, m.in. w postaci drogi wojewódzkiej DW713, linii kolejowej LN25 oraz istniejącej zabudowy.

8. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU KRAJOWYM I WOJEWÓDZKIM

Wszelkie ustalenia dokumentów planistycznych ustanawianych na poziomie gminnym (w tym miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) wymagają uwzględnienia celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu krajowym i regionalnym. Wynika to z pośrednio z przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W opracowywaniu prognozy oddziaływania na środowisko, zbadano czy zapisy miejscowego planu spełniają założenia i cele ustanowione w dokumentach wyższych szczebli.

Uwarunkowania w zakresie ochrony środowiska, wynikające z dokumentów krajowych i wojewódzkich:

Dokumenty krajowe:

1) Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (zwana dalej SOR) - głównym celem dokumentu jest „*Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym*”. Dodatkowo w ramach SOR określono 3 cele szczegółowe oraz obszary wpływające na osiągnięcie celów SOR, tj. Kapitał ludzki i społeczny, Cyfryzacja, Transport, Energia, Środowisko, Bezpieczeństwo Narodowe. W zakresie ochrony środowiska w SOR określono m.in. następujące kierunki interwencji:

- zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód (m.in. kształtowanie krajobrazów sprzyjających zatrzymywaniu wody, budowa zbiorników małej i dużej retencji, rozwój infrastruktury zieleni);
- likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania (m.in. ograniczanie emisji z transportu drogowego);
- zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego (m.in. rozwój infrastruktury zielonej i błękitnej obszarów zurbanizowanych w celu zachowania łączności przestrzennej wewnątrz tych obszarów i z terenami otwartymi, zwiększenie ogólnej lesistości kraju oraz zwartości kompleksów leśnych i powierzchni zalesianych);
- zarządzanie zasobami geologicznymi (m.in. zapewnienie ochrony i racjonalnego użytkowania złóż strategicznych dla gospodarki)
- Gospodarka odpadami (m.in. gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, rozwijanie recyklingu odpadów oraz dążenie do maksymalizacji wykorzystywania odpadów jako surowców).
- oddziaływanie na jakość życia w zakresie klimatu akustycznego i oddziaływania pól elektromagnetycznych (m.in. zapewnienie odpowiednich poziomów ochrony przed skutkami oddziaływań pól elektromagnetycznych).

2) Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej – celem głównym dokumentu jest „*Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców*”, wyznaczono również 3 cele szczegółowe:

I Środowisko i zdrowie (poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego);

II Środowisko i gospodarka (Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska);

III Środowisko i klimat (łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych).

3) Strategia Zrównoważonego Rozwoju dla Polski do 2025 roku

Rekomendowane w dokumencie działania na rzecz zrównoważonego rozwoju w odniesieniu do wymiaru ekologicznego to m.in.:

- gwarancje, że każdy program rozwoju gospodarczego i polityka sektorowa, każda działalność gospodarcza poddana zostanie ocenie oddziaływania na środowisko,

- gwarancje, że w każdy program zagospodarowania przestrzennego kraju i regionu wkomponowane zostaną elementy ochrony środowiska, zdrowia, dóbr kultury, ochrony różnorodności biologicznej i pomników natury,
- gwarancje, że działalność proekologiczna, w tym wykorzystanie odnawialnych zasobów energetycznych i recykling surowców, stanie się konkurencyjna na rynku poprzez właściwą politykę finansową i fiskalną, wprowadzającą internalizację kosztów zewnętrznych ochrony zdrowia i środowiska do ceny rynkowej produktów,
- swobodny transfer technologii i inwestycji proekologicznych oraz wsparcie dla eksportu polskiej myśli technicznej w tym zakresie.

Dokumenty wojewódzkie:

1) Strategia rozwoju województwa łódzkiego 2030

„Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030”, Uchwała Nr XXXI/414/21 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 6 maja 2021 r.

Jednym z wyznaczonych w dokumencie celów jest kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska i walorów krajobrazowych Polski. Celem ograniczenia zanieczyszczeń, uzyskania i utrzymania dobrego stanu wód, poprawy stanu ilościowego zasobów wodnych oraz poprawy gospodarki odpadami, w koncepcji ustalono niniejsze kierunki działań:

- zaspokojenia bieżących potrzeb rozwojowych społeczeństwa w drodze najmniejszych konfliktów ekologicznych i społecznych,
- zabezpieczenia możliwości dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego w oparciu o zachowane w dobrym stanie zasoby naturalne, kulturowe i lokalne walory środowiska,
- zapewnienia racjonalnego powiązania rozwoju społeczno-gospodarczego z ochroną zasobów wodnych i ich dostępnością,
- zapewnienia bezpieczeństwa poprzez podjęcie działań na rzecz ograniczenia ryzyka powodziowego oraz zagrożenia skutkami suszy,
- zapewnienia ciągłości i możliwości rozwoju na wielu obszarach Polski przez skuteczną ochronę złóż surowców kopalnych (w tym wód mineralnych) przed bezplanową eksploatacją.

2) „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego oraz Plan zagospodarowania miejskiego obszaru funkcjonalnego Łodzi” – uchwała Nr LV/679/18 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 28 sierpnia 2018 r.

W zakresie ochrony środowiska przyrodniczego celem strategicznym na terenie województwa jest stworzenie regionu o wysokiej jakości środowiska przyrodniczego.

Kierunki działań, które składają się na powyższy cel to:

- racjonalne wykorzystanie powierzchni ziemi, poprzez ochronę gleb i racjonalne gospodarowanie złożami kopalni,
- zwiększanie i poprawa jakości zasobów wodnych (poprzez m.in. poprawę zdolności retencyjnej zlewni, poprawę jakości wód powierzchniowych i ochronę zasobów wód podziemnych),
- poprawa jakości powietrza, m.in. poprzez wdrażanie technologii zmierzających do ograniczenia emisji CO₂,
- kształtowanie zasobów leśnych,
- zachowanie i wzrost różnorodności biologicznej,

- zachowanie najcenniejszych zasobów przyrodniczych i krajobrazowych oraz zapewnienie ciągłości systemu ekologicznego,
- przeciwdziałanie zagrożeniom m.in. poprzez poprawę klimatu akustycznego, ograniczenia zagrożenia promieniowaniem elektromagnetycznym, ograniczenie zagrożenia awariami, ograniczenie zagrożenia ruchami masowymi, ograniczenie zagrożenia powodziowego, przeciwdziałanie skutkom i adaptacja do zmian klimatu.

3) Program Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego

„Program Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028”, przyjęty uchwałą Nr XXXIV/445/21 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 27.08.2021 r.

Program ochrony środowiska województwa łódzkiego uwzględnia analizę i ocenę stanu środowiska, określa: - wojewódzkie cele i priorytety ochrony środowiska do 2024 z perspektywą do roku 2028 wraz z działaniami, które będą prowadzić do osiągnięcia wyznaczonych celów ekologicznych. Cele ochrony środowiska do 2024 z perspektywą do roku 2028 wraz z działaniami zostały ujęte w 10 obszarach interwencji, dotyczących poszczególnych elementów środowiska. Poniżej wymieniono cele wskazane w dokumencie:

- Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu;
- Poprawa klimatu akustycznego w województwie łódzkim;
- Ochrona przed polami elektromagnetycznymi;
- Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych;
- Ochrona przed niedoborami wody i powodzią;
- Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej;
- Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi;
- Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym oraz niekorzystnymi zmianami klimatu;
- Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa łódzkiego;
- Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej;
- Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej;
- Zwiększanie lesistości;
- Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków.

Projekt planu miejscowego uwzględnia cele środowisko wskazane powyżej, określone przez dokumenty wyższego rzędu. Projekt planu nie zawiera zapisów, które byłyby sprzeczne z przepisami ustawy – Prawo ochrony środowiska lub z pozostałymi przepisami (ustawy o odpadach, prawa wodnego, ustawy o ochronie przyrody, itd.).

Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, należy ocenić pozytywnie – z punktu widzenia zarówno jego zawartości, jak i spodziewanej realizacji – w aspekcie potrzeb wynikających z obecnego i oczekiwanego stanu środowiska gminy. Jego realizacja nie powinna spowodować skutków, które mogłyby być uznane jako pogarszające stan środowiska także w szerszej – ogólnogminnej skali.

9. OCENA SKUTKÓW DLA ŚRODOWISKA WYNIKAJĄCYCH Z PRZYSZŁEGO PRZEZNACZENIA TERENÓW W PROJEKCIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

9.1. W zakresie emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego

W zakresie zaopatrzenia w ciepło sporządzany plan nakazuje ogrzewanie pomieszczeń gazem, olejem niskosiarkowym lub innymi paliwami zapewniającymi wysoki stopień czystości emisji spalin, w tym stałymi, których stosowanie jest zgodne z przepisami odrębnymi z zakresu ochrony środowiska. Dopuszczono również stosowanie nośników energii wytwarzanych przez odnawialne źródła energii do ogrzewania pomieszczeń i ciepłej wody na potrzeby własne.

Ustalenia dotyczące zaopatrzenia w ciepło pozwolą na ograniczenie w znacznym stopniu źródła zanieczyszczenia powietrza jakim jest niska emisja z palenisk indywidualnych.

Poważnym źródłem zanieczyszczenia powietrza mogą być również zakłady przemysłowe. Mimo przeznaczenia terenów między innymi na tereny usług lub produkcji przemysłowej, plan zakazuje lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oraz potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Zakaz nie dotyczy:

- inwestycji celu publicznego z zakresu telekomunikacji, infrastruktury technicznej i dróg,
- zabudowy przemysłowej lub magazynowej wraz z towarzyszącą infrastrukturą oraz produkcji energii słonecznej – na terenach wskazanych w planie,
- garaży, parkingów lub zespołów parkingów wraz z towarzyszącą infrastrukturą o powierzchni powyżej 0,5 ha i większej.

Projekt planu zakazuje również lokalizacji mogących zawsze znacząco oraz potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, określonych w przepisach odrębnych. Zakaz nie dotyczy jednak:

- inwestycji celu publicznego z zakresu telekomunikacji, infrastruktury technicznej i dróg,
- wylesień oraz innego gruntu o zwartej powierzchni pokrytego drzewami i krzewami - mających na celu zmianę sposobu użytkowania terenu.

Dodatkowo, w projekcie planu zawarto zapis o zakazie lokalizacji zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, w szczególności stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnych awarii - zakładów o zwiększonym i dużym ryzyku.

9.2. W zakresie emisji zanieczyszczeń do wód lub do ziemi

W zakresie zaopatrzenia w wodę w planie ustalono rozbudowę istniejącej sieci wodociągowej. W odniesieniu do zaopatrzenia w wodę na cele bytowe, gospodarcze i przeciwpożarowe ustalono zaopatrzenie z sieci wodociągowej. Parametry sieci muszą zapewniać możliwość jej wykorzystania dla celów przeciwpożarowych.

Sporządzany miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wprowadza ochronę wód powierzchniowych i podziemnych poprzez:

- ustalenie zasad odprowadzania ścieków zgodnie z ustaleniami,
- ustalenia zasad odprowadzania wód opadowych i roztopowych.

W zakresie odprowadzania ścieków:

- ustala się rozbudowę istniejącej kanalizacji sanitarnej,
- do czasu wyposażenia terenu w sieć kanalizacji sanitarnej dopuszcza się odprowadzanie ścieków do szczelnych, bezodpływowych zbiorników do składowania nieczystości ciekłych, z docelowym obowiązkiem podłączenia do kanalizacji sanitarnej,
- dopuszcza się wykorzystanie indywidualnych oczyszczalni ścieków, zgodnie z przepisami odrębnymi,
- zakazuje się odprowadzania nieoczyszczonych ścieków do wód lub do ziemi.

W zakresie zagospodarowania wód opadowych i roztopowych:

- nakazuje się zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenie działki budowlanej; nakazuje się odprowadzenie tych wód, z zachowaniem wymogów przepisów odrębnych z zakresu gospodarki wodami, do ziemi:
  - na nieutwardzony teren działki budowlanej,
  - do zbiorników infiltracyjnych lub infiltracyjno-odparowujących;
- dopuszcza się realizację wspólnych zbiorników infiltracyjnych lub infiltracyjno-odparowujących dla kilku działek budowlanych;
- dopuszcza się ich wtórne zagospodarowanie na cele gospodarcze lub przeciwpożarowe;
- ustala się odprowadzanie wód opadowych i roztopowych z utwardzonych nawierzchni ulic do rowów przydrożnych, zbiorników infiltracyjnych lub na teren nieutwardzony w granicach ulicy; dopuszcza się odcinkowe skanalizowanie rowów.

Powyższe zapisy wykluczają możliwość wzrostu zagrożenia wód i ziemi, powodowanego odprowadzaniem ścieków, a tym samym możliwość znaczącego oddziaływania na wody i ziemię na obszarze projektu planu.

9.3. w zakresie zmian klimatycznych spowodowanych zurbanizowaniem terenu

Przeznaczenie terenów w planie pod zabudowę, związane jest z koniecznością odprowadzania wód opadowych i roztopowych z dachów budynków, placów oraz parkingów o utwardzonej, praktycznie nieprzepuszczalnej nawierzchni następuje znaczna ingerencja w naturalny obieg wody. To powoduje, że niewielka część wód opadowych i roztopowych swobodnie przesiąka do gruntu. W przypadku, gdy zdecydowana jej większość jest odprowadzana w czasie opadów do systemów kanalizacyjnych (które często nie są w stanie przejąć nadmiaru wody w czasie intensywnych deszczy) może się to przyczynić do występowania lokalnych podtopień lub powodzi.

Jak już zostało wcześniej określone, w zakresie zagospodarowania wód opadowych i roztopowych w sporządzanym miejscowym planie nakazano ich odprowadzanie (z zachowaniem wymogów przepisów odrębnych z zakresu gospodarki wodami) na nieutwardzony teren działki budowlanej lub do zbiorników infiltracyjnych lub infiltracyjno-odparowujących (których realizację dopuszczono na analizowanym terenie). Plan dopuszcza również wtórne zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na cele gospodarcze i przeciwpożarowe. Wody opadowe i roztopowe z utwardzonych nawierzchni ulic odprowadzane będą do rowów przydrożnych,

zbiorników infiltracyjnych lub na teren nieutwardzony w granicach ulicy. Dopuszczono odcinkowe skanalizowanie rowów.

Zastosowanie wskazanego w sporządzanym miejscowym planie sposobu zagospodarowania wód deszczowych i roztopowych stanowi element adaptacji do zmian klimatycznych. Umożliwienie infiltracji wód opadowych do ziemi w miejscu powstania jest najkorzystniejszym rozwiązaniem z zakresu ich zagospodarowania. Dzięki temu nie tylko w pełni wykorzystany jest potencjał ekologiczny terenów biologicznie czynnych, ale również możliwe jest zapobieganie negatywnym skutkom zmian klimatu. Retencja zapobiega m.in. powstawaniu skutkom zmian klimatycznych takich jak susza lub podtopienia terenów w okresie długotrwałych opadów lub odwilży.

9.4. W zakresie zagrożenia odpadami i zanieczyszczenia gleby lub ziemi

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego ustala ochronę powierzchni ziemi poprzez gospodarowanie odpadami zgodnie z przepisami odrębnymi. W zakresie gospodarki odpadami nakazano ich usuwanie w oparciu o gminny system gospodarowania odpadami.

W odniesieniu do zagrożenia niesionego przez odpady wytwarzane przez ludność gminy, jakiegokolwiek nie byłyby w tym zakresie sformułowania projektu planu – nie stwarzałyby one ani nie wyczerpywałyby zakresu potrzeb ani zadań, niezbędnych dla utworzenia skutecznego – gminnego systemu unieszkodliwiania odpadów. Stworzenie takiego systemu, nie znajduje się w zakresie właściwości rzeczowej miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego ani nie jest jego funkcją. W tym zakresie gmina Tomaszów Mazowiecki, wykonując i przyjmując gminny plan gospodarowania odpadami (PGO), tworzący (organizujący) gminny system unieszkodliwiania odpadów - ma obowiązek sukcesywnie wdrażać jego realizację.

Natomiast wszelkie podmioty gospodarcze (zarówno obecne i przyszłe) działające na obszarze gminy mają obowiązek prowadzenia gospodarki odpadami w sposób i na zasadach określonych prawem ochrony środowiska i ustawą o odpadach, niezależnie od rodzaju i ilości wytwarzanych odpadów – tj. w sposób określony decyzjami właściwych służb ochrony środowiska.

Związek projektu planu, z problematyką unieszkodliwiania odpadów, miałby miejsce wyłącznie w przypadku ujęcia w treści gminnego PGO, zamierzeń (konieczności) budowy gminnych instalacji unieszkodliwiających odpady. Wprawdzie art. 72 ust.1 pkt 3 ustawy – *Prawo ochrony środowiska*, formułuje konieczność uwzględnienia gospodarki odpadami w zabudowie miast i wsi w treści miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, ale z treści tego przepisu nie wynika, iż zadaniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, jest określenie zakresu gospodarki odpadami na terenie objętym planem (systemu, a tym bardziej sposobu ich unieszkodliwiania), itp. w sposób jaki rozstrzygają o tym ustawy – o odpadach oraz o czystości i porządku w gminach. Byłoby to bowiem powielanie treści tych ustaw – co bynajmniej nie jest zadaniem ani funkcją miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

9.5. W zakresie wykorzystywania zasobów środowiska i niekorzystnego przekształcania terenu

W zakresie zasad kształtowania zabudowy i sposobów zagospodarowania terenu ustala się:

- parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu zgodnie z ustaleniami szczegółowymi dla poszczególnych terenów;
- nieprzekraczalne linie zabudowy zgodnie z oznaczeniem na rysunku planu;
- warunki sytuowania budynków w stosunku do granicy z sąsiednią działką budowlaną zgodnie z ustaleniami szczegółowymi dla poszczególnych terenów;
- dla budynków istniejących lub ich części, położonych pomiędzy nieprzekraczalną linią zabudowy a linią rozgraniczającą tereny o różnym przeznaczeniu lub różnych zasadach zagospodarowania, dopuszcza się możliwość przebudowy, nadbudowy, remontu i rozbudowy, z zachowaniem nieprzekraczalnych linii zabudowy, wyznaczonych na rysunku planu, oraz zachowaniem parametrów jak dla nowej zabudowy;
- dopuszcza się zachowanie istniejącej zabudowy polegające na możliwości jej rozbudowy i przebudowy; w przypadku odtworzenia, przebudowy, rozbudowy lub częściowej nadbudowy budynków istniejących w dniu wejścia w życie niniejszego planu, dopuszcza się zachowanie ich: wysokości, liczby kondygnacji, kształtu dachu i kąta nachylenia połaci dachowych.

W zakresie granic i sposobu zagospodarowania terenów lub obiektów podlegających ochronie, ustalonych na podstawie odrębnych przepisów, plan ustala:

- obszar objęty planem nie jest narażony na niebezpieczeństwo powodzi, wobec czego plan nie nakłada wymagań w tym zakresie;
- na obszarze objętym planem nie występują zjawiska związane z osuwaniem się mas ziemnych, wobec czego plan nie nakłada wymagań w tym zakresie;
- obszar objęty planem znajduje się w zasięgu udokumentowanego złoża wód termalnych Tomaszów Mazowiecki (numer złoża 20249).

W zakresie szczególnych warunków zagospodarowania terenów oraz ograniczeń w ich użytkowaniu, w tym zakaz zabudowy, ustalono:

- przestrzeganie ograniczeń w zagospodarowaniu terenów znajdujących się w strefie oddziaływania napowietrznej linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia, o szerokości 30 m, licząc po 15 m od osi na każdą stronę, z zakazem lokalizacji pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi, tworzenia hałd, nasypów oraz nasadzeń roślinności wysokiej, w tym obowiązuje szerokość pasa wycinki podstawowej drzew na trasie linii według przepisów odrębnych; zniesienie stref oddziaływania, pokazanych na rysunku planu, w przypadku skablowania linii bądź zmiany jej przebiegu;
- w celu zapewnienia eksploatacji linii kolejowej, działania urządzeń związanych z prowadzeniem ruchu kolejowego, a także bezpieczeństwa ruchu kolejowego, obowiązują szczególne warunki zagospodarowania terenów o symbolach 1MN-U, 2MN-U, 3MN-U oraz ograniczenia w zakresie sytuowania budowli, budynków, drzew i krzewów oraz wykonywania robót ziemnych wynikających z sąsiedztwa terenu kolejowego, zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu transportu kolejowego, w strefie 20 m wyznaczonej na rysunku planu.

W zakresie zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w sporządzanym planie zapisano następujące ustalenia:

- zakazuje się lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oraz potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, określonych w przepisach odrębnych z zakresu ochrony środowiska; zakaz nie dotyczy:
  - inwestycji celu publicznego z zakresu telekomunikacji, infrastruktury technicznej i dróg,
  - wylesień oraz innego gruntu o zwartej powierzchni pokrytego drzewami i krzewami – mających na celu zmianę sposobu użytkowania terenu.
- w zakresie ochrony akustycznej – obowiązek zachowania dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, określonych w przepisach odrębnych dla następujących terenów:
  - MN – jak dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej
  - MN-U – jak dla zabudowy mieszkaniowo-usługowej.
- ustala się ochronę wód powierzchniowych i podziemnych poprzez:
- ustalenie zasad odprowadzania ścieków zgodnie z ustaleniami,
- ustalenia zasad odprowadzania wód opadowych i roztopowych;
- ustala się ochronę powierzchni ziemi poprzez gospodarowanie odpadami zgodnie z przepisami odrębnymi;
- ustala się ochronę przed promieniowaniem elektromagnetycznym poprzez:
- możliwość realizacji obiektów infrastruktury telekomunikacyjnej wyłącznie o nieznacznym oddziaływaniu w rozumieniu przepisów odrębnych z zakresu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych;
- zachowanie strefy ochronnej linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia, wyznaczonej w odległości do 15 m od osi linii, przy czym przestaje ona obowiązywać w przypadku przebudowy lub skablowania tej linii;
- w strefie ochronnej linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia obowiązuje zakaz lokalizacji pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi, oraz zakaz sadzenia drzew;
- w przypadku lokalizacji obiektów klasyfikowanych jako przeszkody lotnicze należy stosować przepisy odrębne dotyczące zgłaszania oraz oznakowania przeszkód lotniczych;
- zakazuje się lokalizacji zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, w szczególności stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnych awarii - zakładów o zwiększonym i dużym ryzyku.

Tak sformułowane zapisy projektu planu kształtują i regulują w sposób właściwy wszystkie działania związane z nieprawidłowym wykorzystaniem zasobów środowiska oraz niewłaściwym przekształceniem terenu. Jakiegokolwiek inne zapisy planu w tym zakresie byłyby bezprzedmiotowe, bowiem kwestie: ochrony środowiska, korzystania ze środowiska, muszą być rozstrzygane w trybie ustaw. Plan zagospodarowania przestrzennego nie powinien powielać rozstrzygnięć, zawartych w tych aktach prawnych.

W wyniku realizacji projektu planu konieczna będzie zmiana przeznaczenia gruntów leśnych stanowiących własność prywatną o łącznej powierzchni 1,5195 ha na cele nieleśne. Grunty leśne zlokalizowane w enklawie istniejącej zabudowy mieszkaniowej. Ich położenie decyduje, iż niniejszy fragment lasu nie posiada wybitnych wartości

przyrodniczych oraz nie stanowi szczególnej ostoji bioróżnorodności. W sąsiedztwie obszaru planu znajduje się natomiast duży kompleks leśny, który zapewnia szereg usług ekosystemowych w rejonie analizowanego terenu – m.in. w zakresie regulacji warunków termicznych i wilgotnościowych, pochłaniania gazów cieplarnianych, regulacji stosunków wodnych (w tym retencji), tłumienia hałasu i innych.

Należy zaznaczyć, że powierzchnia leśna do zmiany przeznaczenia stanowi zaledwie 0,02% łącznej powierzchni gruntów leśnych w gminie.

9.6. W zakresie emitowania hałasu i pól elektromagnetycznych

W zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną i systemu elektroenergetycznego:

- ustala się rozbudowę sieci elektroenergetycznych w zależności od potrzeb;
- ustala się zaopatrzenie w energię elektryczną z sieci elektroenergetycznej na warunkach określonych w przepisach odrębnych;
- dopuszcza się lokalizację nowych stacji transformatorowych 15/0,4 kV z bezpośrednim dostępem do drogi bądź za pośrednictwem dojazdu, z wydzieleniem terenu 6 m x 5 m (dla stacji wewnątrzowych) lub 3 m x 2 m (dla stacji słupowych), z uwzględnieniem wymogów przepisów odrębnych, w tym przepisów z zakresu ochrony środowiska.

W kwestii ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym wprowadzono następujące zapisy:

- możliwość realizacji obiektów infrastruktury telekomunikacyjnej wyłącznie o nieznacznym oddziaływaniu w rozumieniu przepisów odrębnych z zakresu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych;
- zachowanie strefy ochronnej linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia, wyznaczonej w odległości do 15 m od osi linii, przy czym przestaje ona obowiązywać w przypadku przebudowy lub skablowania tej linii;

W zakresie dostępu do telekomunikacyjnych połączeń bezprzewodowych ustalono:

- dopuszcza się rozwój bezprzewodowej i światłowodowej sieci telekomunikacyjnej;
- dopuszcza się budowę i montaż urządzeń radiowych sieci telekomunikacyjnych, w tym anten i stacji bazowych, z zastrzeżeniem ustaleń dotyczących potencjalnych przeszkód lotniczych.

W zakresie ochrony akustycznej sporządzany plan ustala obowiązek zachowania dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, określonych w przepisach odrębnych dla następujących terenów:

- MN - jak dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- MN-U - jak dla zabudowy mieszkaniowo-usługowej.

W celu zapewnienia eksploatacji linii kolejowej oraz działania urządzeń związanych z prowadzeniem ruchu kolejowego, a także bezpieczeństwa ruchu kolejowego plan wyznacza strefę, w której obowiązują szczególne warunki zagospodarowania terenów (o symbolach 1MN-U, 2MN-U, 3MN-U) zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu transportu kolejowego.

Zachowanie niniejszej strefie niewątpliwie będzie również chroniło tereny zabudowy związane z zamieszkaniem przed ewentualną emisją pól elektromagnetycznych, generowanych przez pojazdy kolejowe.

W wyznaczonej 20-metrowej strefie obowiązują szczególne warunki zagospodarowania terenów oraz ograniczenia w zakresie sytuowania budowli, budynków, drzew i krzewów oraz w zakresie wykonywania robót ziemnych wynikających z sąsiedztwa terenu kolejowego, zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu transportu kolejowego.

Takie zapisy projektu planu chronią odpowiednio tereny wymagające ochrony akustycznej oraz zabezpieczają obszar przed powstawaniem źródeł wytwarzających ponadnormatywne promieniowanie elektroenergetyczne.

9.7. W zakresie występowania poważnych awarii

Nadzwyczajne zagrożenie dla środowiska oraz człowieka mogą mieć miejsce w wyniku:

- prowadzenia działalności przemysłowej z użyciem substancji niebezpiecznych,
- transportu materiałów i substancji niebezpiecznych,
- celowej działalności człowieka związanej z pozbywaniem się, w sprzeczności z przepisami substancji lub materiałów niebezpiecznych.

Na obszarze pozostającym w granicach projektu planu, nie przewiduje się funkcjonowania instalacji (przedsięwzięć), zaliczanych do obiektów dużego lub zwiększonego ryzyka (art. 248 Prawa ochrony środowiska). Plan zakazuje lokalizacji zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, w szczególności stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnych awarii - zakładów o zwiększonym i dużym ryzyku. Toteż na obszarze objętym projektem planu nie zaistnieją zakłady, które miałyby obowiązek spełnienia warunków i wymagań, określonych w treści Tytułu IV Prawa ochrony środowiska - „Poważne awarie”, a w szczególności określonych w art. 243 - 264 tej ustawy.

10. OCENA SKUTKÓW REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA NA CAŁOŚĆ ELEMENTÓW ŚRODOWISKA W ICH WZAJEMNYM POWIĄZANIU

Realizacja projektu planu powinna spowodować poprawę stanu poszczególnych elementów środowiska lub usunięcie bądź ograniczenie istniejących uciążliwości i zagrożeń. Warunkiem powodzenia w tym zakresie, prócz ścisłego przestrzegania i egzekwowania ustaleń projektu planu, jest równoległe podporządkowanie się samorządu, jak i podmiotów gospodarczych działających na jego terenie, wymaganiom i warunkom ochrony i kształtowania środowiska określonym generalnie *ustawą Prawo ochrony środowiska*. Także korzystanie ze środowiska gminy, może mieć miejsce wyłącznie w granicach dopuszczonych przez obowiązujące prawo.

10.1. W zakresie oceny stanu i funkcjonowania środowiska wynikającego z uwarunkowań określonych w opracowaniu ekofizjograficznym oraz tendencji do zmian przy braku realizacji ustaleń projektu planu

Opracowanie ekofizjograficzne określiło następujące możliwości, a zarazem warunki zagospodarowania przestrzennego obszaru:

- całość zamierzeń inwestycyjnych w na obszarze mpzp, niezależnie od ich charakteru i funkcji, może być realizowana wyłącznie na następujących warunkach:
  - kierowania wytwarzanych przez nie ścieków do projektowanych systemów kanalizacyjnych. Należy ograniczyć do przypadków koniecznego minimum, tzw. rozwiązania tymczasowe (m.in. zbiorniki bezodpływowe), które wobec warunków hydrograficznych gminy są nie do przyjęcia,
  - stosowania we wznoszonych obiektach systemów grzewczych opartych wyłącznie o inne paliwa niż węgiel,
  - wyposażania tych obiektów w takie systemy usuwania i utylizacji odpadów, które zagwarantują ochronę terenu gminy przed ich wpływem.

Uwzględniono w planie.

- ze względu na występowania na analizowanym terenie linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia, przyszły plan powinien rozwiązać kwestie zabezpieczenia przed promieniowaniem elektromagnetycznym. W obrębie promieniowania elektromagnetycznego powinno się pozostawić pas ochronny, w którym będą obowiązywać ograniczenia w użytkowaniu – głównie dotyczące przebywania ludzi.

Uwzględniono w planie.

- ochrona akustyczna – obowiązek zachowania dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, określonych w przepisach odrębnych;

Uwzględniono w planie.

- w celu zachowania i wzbogacenia bioróżnorodności, zwiększenia naturalnej retencji i infiltracji wód powierzchniowych do gruntu, a tym samym przeciwdziałania negatywnym efektom zmian klimatycznych zaleca się wprowadzenie obowiązku minimalnej powierzchni biologicznie czynnej.

Uwzględniono w planie.

- plan powinien wprowadzać wymogi dotyczące kształtowania ładu przestrzennego dotyczące przede wszystkim porządkowania linii zabudowy, wysokości zabudowy a także geometrii dachów. Należy dążyć do ukształtowania zespołów zabudowy o czytelnej kompozycji przestrzennej.

Uwzględniono w planie.

Przy realizacji planu należy kierować się zasadą racjonalnego gospodarowania zasobami przyrody i utrzymania równowagi przyrodniczej, zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi.

Reasumując - plan uwzględnia zalecenia sprecyzowane w opracowaniu ekofizjograficznym.

Przy założeniu braku realizacji ustaleń planu należy przyjąć, iż stan środowiska tego obszaru, krajobrazu, istniejących ekosystemów itp. będzie ulegał wprawdzie powolnemu, ale postępującemu pogorszeniu.

10.2. W zakresie oceny zagrożeń dla środowiska z uwzględnieniem wpływu na zdrowie ludzi, które mogą powstawać na terenie objętym projektem planu lub innych terenach

Zawarte w treści projektu planu ustalenia dotyczące:

- zakazu lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oraz potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (z określonymi wyjątkami),
- zakazu lokalizacji zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, w szczególności stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnych awarii - zakładów o zwiększonym i dużym ryzyku;
- docelowego odprowadzania ścieków do sieci kanalizacji sanitarnej;
- zakazu odprowadzania nieoczyszczonych ścieków do wód lub do ziemi,
- strefy ochronnej od linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia, w której zakazano lokalizacji pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi;
- nakazu ogrzewania pomieszczeń paliwami zapewniającymi wysoki stopień czystości spalin;
- możliwości realizacji obiektów infrastruktury telekomunikacyjnej wyłącznie o nieznacznym oddziaływaniu;
- ochrony akustycznej dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i mieszkaniowo-usługowej;
- strefy ograniczeń związanej z zapewnieniem bezpieczeństwa ruchu kolejowego

wraz z pozostałymi zapisami projektu planu – ograniczają w istotnym stopniu całość zagrożeń w środowisku, a tym samym wykluczają ich ewentualny, ujemny wpływ na zdrowie ludzi.

11. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE

Stopień zachowania wartości przyrodniczych obszaru objętego planem powinien stanowić głównie kryterium ochrony prawidłowości ustaleń z punktu widzenia środowiska przyrodniczego. Dlatego też w prognozie zwrócono uwagę na proponowane formy użytkowania terenu i zapisy regulujące możliwość działań, a zwłaszcza ochrony środowiska przyrodniczego.

W celu pełnego określenia skutków realizacji ustaleń planu na środowisko przyrodnicze, należy zidentyfikować charakter – siłę oddziaływań, zakres czasowy i trwałość negatywnych oraz pozytywnych oddziaływań przedstawionego w projekcie zagospodarowania terenów.

Ocena przewidywanych oddziaływań

Formy ochrony przyrody

Projekt zmiany planu nie zawiera sformułowań zapewniającą ścisłą ochronę przyrodniczą lub krajobrazową obszarów i obiektów ze względu na brak na danym terenie obszarów objętych ochroną prawną. Równocześnie projekt zmiany planu nie zawiera zapisów, których treść mogłaby zagrażać tym obszarom.

Na obszarze planu nie występują obszary Natura 2000, dlatego nie przewiduje się oddziaływania na te tereny (oddziaływanie obojętne). Najbliższy obszar Natura znajduje

się ponad 1,3 km od obszaru planu. Podobna odległość dzieli obszar planu również od innych form ochrony przyrody.

Projekt planu nie narusza istotnego z punktu widzenia przyrodniczego zróżnicowania ekosystemów o szczególnej wartości przyrodniczej ani występujących tu gatunków roślin i zwierząt. Stwierdza się, że planowane zagospodarowanie terenu nie będzie zakłócać równowagi środowiska w aspekcie zachowania różnorodności biologicznej.

Ze względu na istniejące w rejonie obszaru mpzp bariery ekologiczne w postaci istniejącej zabudowy oraz infrastruktury komunikacyjnej (droga wojewódzka oraz tereny kolejowe) zidentyfikowane w rejonie obszaru mpzp korytarze i połączenia ekologiczne również nie powinny stanowić dróg przenoszenia oddziaływań na Obszary Natura 2000 oraz inne zlokalizowane w dalszym i bliższym otoczeniu formy ochrony przyrody.

Powiązania przyrodnicze

Na obszarze, objętym miejscowym planem oraz w jego sąsiedztwie występują tereny charakteryzujące się wysokim stopniem naturalności. Jest to kompleks leśny, które stanowi swego rodzaju węzeł ekologiczny łączący obszar planu z terenami o funkcji przyrodniczej, w tym objętymi prawną ochroną przyrody. Stwierdza się jednak, iż ze względu na wysoki stopień intensywności zabudowy oraz bariery ekologiczne w postaci ograniczającej obszar mpzp drogi wojewódzkiej i terenów kolejowych w ramach zidentyfikowanych powiązań przyrodniczych (w tym również Głównego Korytarza Południowo-Centralnego Dolina Dolnej Pilicy, którego fragment obejmuje obszar mpzp) nie powstaną istotne zakłócenia. Warto zaznaczyć, że funkcje migracyjne obszaru mpzp są znacząco ograniczone, ze względu na wspomniane, istniejące bariery ekologiczne.

W związku z powyższym, nie przewiduje się wystąpienia istotnego oddziaływania ustaleń planu na korytarze ekologiczne i powiązania przyrodnicze. Projekt planu nie narusza wartości przyrodniczych i krajobrazowych. Ze względu na zastosowane w planie obostrzenia i zapisy dotyczące ochrony środowiska, na analizowanym obszarze nie powstaną zagrożenia, które poprzez ewentualne węzły przyrodnicze przemieszczają się na dalsze obszary, w tym na obszary chronione.

Realizacja inwestycji nie stwarza zagrożenia dla chronionych walorów form ochrony przyrody w jego otoczeniu, a w szczególności:

- nie wpłynie na pogorszenie stanu siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt chronionych w sieci obszarów Natura 2000,
  - nie spowoduje dezintegracji obszarów Natura 2000,
  - nie wpłynie na spójność sieci obszarów Natura 2000.
  - nie wpłynie na wartości przyrodnicze i krajobrazowe najbliższych zlokalizowanych obszarów, stanowiących formy ochrony przyrody.

Bioróżnorodność, rośliny, zwierzęta:

- oddziaływanie negatywne, bezpośrednie, przeciętne - powstanie terenów budowlanych, związanych z zabudową mieszkaniową jednorodzinną i mieszkaniowo-usługową (zwłaszcza w dotąd niezainwestowanej części analizowanego terenu) spowoduje częściowe uszczuplenie bioróżnorodności. Ze względu na inwestowanie na terenie nieposiadającym jednak szczególnych

wartości przyrodniczych (istniejące osiedle mieszkaniowe), oddziaływanie nie będzie znacząco negatywne. Dodatkowo, w celu zminimalizowania negatywnego oddziaływania na bioróżnorodność założenia planu ustalają minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej.

- oddziaływanie negatywne mało znaczące (przeciętne), bezpośrednie, średnioterminowe – w wyniku budowy nowych obiektów budowlanych częściowo pogorszą się warunki bytowania gatunków pospolitych – ptaków, ssaków i owadów. W wyniku powstania nowej zabudowy na analizowanych terenach należy spodziewać się wystąpienia dalszej synantropizacji fauny, zwłaszcza pospolitych gatunków ptaków i drobnych ssaków (gryzoni), typowych dla terenów zabudowanych. Obecność ludzi będzie czynnikiem oddziałującym zwłaszcza na ptaki, które oddalą się i przeniosą na inne tereny. Oddziaływanie może zostać zminimalizowane poprzez wprowadzenie dodatkowych elementów kompozycji zieleni, co może poprawić standard bytowania organizmów.
- oddziaływanie negatywne, bezpośrednie, przeciętne – na skutek zmiany części gruntów leśnych na cele nieleśne, która byłaby wynikiem przeznaczenia terenu wskazywanego w sporządzanym planie w przyszłości nastąpi częściowa wycinka drzew. Należy zaznaczyć jednak, że środowisko przyrodnicze na obszarze planu jest już zantropizowane, a zaproponowana w planie funkcja będzie stanowiła kontynuację i uzupełnienie zabudowy istniejącego osiedla mieszkaniowego. Fragment lasu, którego przeznaczenie może ulec potencjalnej zmianie na cele nieleśne zlokalizowany jest w otoczeniu/enklawie istniejących zabudowań, co oznacza, że teren ten nie stanowi szczególnej ostoji bioróżnorodności. Ze względu na istniejący w sąsiedztwie duży kompleks leśny nie prognozuje się, aby ubytek ten był znaczący w lokalnej, ogólnogminnej skali. Dodatkowo, warto zaznaczyć, że w planie wskazano minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej do zachowania oraz maksymalny udział zabudowy, co oznacza, że istniejące zadrzewienia zostaną fragmentarycznie zlikwidowane, a część z nich pozostanie nienaruszona. Zgodnie z uproszczonym planem urządzania lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa położonych na terenie obrębu Wąwał – lasy zlokalizowane w obszarze mpzp nie posiadają statusu lasów ochronnych. Fragment szaty roślinnej na omawianych gruntach leśnych nie posiada wybitnych wartości kulturowo-przyrodniczych. W odniesieniu do całkowitej powierzchni lasów na terenie gminy Tomaszów Mazowiecki, powierzchnia leśna do zmiany przeznaczenia stanowi zaledwie 0,02% powierzchni gruntów leśnych w gminie. W związku z powyższym nie prognozuje się, aby na obszarze planu została znacząco utracona różnorodność biologiczna.
- oddziaływanie negatywne, pośrednie, czasowe – na etapie realizacji inwestycji – m.in. budowy nowych obiektów, warstwa glebowa ulegnie dewastacji wskutek prowadzenia robót ziemnych. Może się to wiązać z lokalnym zniszczeniem siedlisk występowania zwierząt bezkręgowych. Ze względu na skalę inwestycji, uszczuplenie ich siedlisk nie będzie miało wpływu na stan zachowania ich populacji. Istotnym oddziaływaniem jest również hałas na etapie realizacji, który może doprowadzić do tymczasowego płoszenia ptaków i ssaków z rejonu i pobliskiego otoczenia

względem prowadzonych robót. Powyższe oddziaływania mają jednak charakter czasowy i ustaną wraz z zakończeniem prac budowlanych prowadzonych na obszarach. Na etapie eksploatacji inwestycji nie przewiduje się wystąpienia znaczących oddziaływań na bezkręgowce, ptaki, ssaki, płazy oraz gady. Ze względu na duży stopień zagospodarowania terenu, można stwierdzić, że oddziaływanie to utrzyma się na podobnym poziomie jak w stanie istniejącym.

- oddziaływanie obojętne – na obszarze mpzp stwierdzono możliwość pojawiania się cennych gatunków roślin i zwierząt, w tym objętych prawną ochroną. Ze względu na wprowadzone w sporządzonym dokumencie zakazy, nakazy, ograniczenia i postulaty dotyczące ochrony środowiska, stwierdza się brak możliwości wystąpienia jakichkolwiek oddziaływań na potencjalnie występującą wartościową faunę i florę.
- oddziaływanie skumulowane, stałe – kumulacja różnego typu negatywnego oddziaływania prowadzi do powstania uciążliwości charakterystycznych dla funkcjonowania terenów zurbanizowanych, których negatywne oddziaływanie na warunki siedliskowe na sąsiednich terenach ograniczane jest naturalną odpornością środowiska na degradację, związaną z istniejącymi obszarami o niewielkim stopniu przekształceń.
Należy jednak podkreślić, że istniejące w sąsiedztwie zagospodarowanie terenu obecnie już ogranicza świat zwierzęcy w rejonie.
- oddziaływanie pozytywne, bezpośrednie, długoterminowe – korzystanie z biologicznych przydomowych oczyszczalni ścieków (których realizację dopuszcza plan) determinuje korzystny wpływ na roślinność. Korzenie roślin z rozbudowanym systemem korzeniowym w bezpośredniej okolicy urządzenia odprowadzającego ścieki do gruntu (np. drenaż rozsączający, studnia chłonna itp.) będą miały bardzo duży przyrost, ponieważ ścieki oczyszczone (nawet te w wysokim stopniu) zawierają związki azotu i fosforu stanowiące nawóz dla roślin. Co więcej, pozostały osad czynny z oczyszczalni, będący produktem ubocznym oczyszczania może zostać wykorzystany jako kompost do drzew i krzewów ozdobnych.

Powietrze i klimat:

- oddziaływanie negatywne, bezpośrednie, tymczasowe, krótkoterminowe - ewentualnie uciążliwości związane z emisją zanieczyszczeń powietrza mogą wystąpić podczas realizacji zamierzeń inwestycyjnych w związku z dostawą sprzętu i materiałów budowlanych przy realizacji m.in. obiektów nowej zabudowy. Zmiany mogą mieć jedynie charakter chwilowy, bezpośredni, natomiast ich zasięg będzie lokalny, w pasie robót. Stopień zanieczyszczenia powietrza nie przekroczy jednak wskaźników określonych w przepisach odrębnych.
- oddziaływanie negatywne, bezpośrednie, stałe - niewielka zmiana klimatu lokalnego, wzrost emisji ciepła do atmosfery ze względu na zaopatrzenie w ciepło nowych zabudowań mieszkaniowych i mieszkaniowo-usługowych. Emisja może zostać ograniczona poprzez wykorzystanie gazu, innych paliw ekologicznych lub energii elektrycznej. Brak oddziaływania negatywnego stałego, gdy do procesu ogrzewania będą wykorzystywane odnawialne źródła energii.

- oddziaływanie obojętne – nie przewiduje się pogorszenia stanu powietrza atmosferycznego wynikającego z ewentualnych przyszłych działalności usługowych prowadzonych na obszarze zmiany mpzp. Sporządzany dokument wprowadza zakaz realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz zakaz realizacji przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (z wyjątkami). Plan zabrania również lokalizacji zakładów stwarzające zagrożenie wystąpienia poważnych awarii, co znacznie ogranicza niniejsze zagrożenie. Niniejsze ustalenia mpzp pozwalają stwierdzić, że realizacja mpzp nie spowoduje wprowadzania do powietrza atmosferycznego zanieczyszczeń w ilościach powodujących przekroczenie norm dopuszczalnych stężeń określonych w przepisach odrębnych.

Wpływ planowanej inwestycji na klimat oraz klimatu na trwałość inwestycji:

- Analizowane zmiany mają charakter lokalny. Skala zmian i ich usytuowanie oraz wielkość nie wpłyną na klimat i jego zmiany.
- Przeznaczenie terenów w sporządzanym planie miejscowym pod zabudowę związaną z zamieszkaniem, związane jest z koniecznością odprowadzania wód opadowych i roztopowych z dachów i ewentualnych powierzchni utwardzonych. Analizowany obszar nie zostanie w pełni uszczelniony. Miejscowy plan wprowadza maksymalny udział powierzchni zabudowy oraz minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, którą należy zachować na analizowanym terenie. Zgodnie z zapisami sporządzanego planu odprowadzanie wód opadowych i roztopowych będzie odbywać powierzchniowo na nieutwardzony teren działki budowlanej lub do zbiorników infiltracyjnych lub infiltracyjno-odparowujących. Wskazane w sporządzanym dokumencie rozwiązania są korzystne z punktu widzenia wsparcie naturalnego obiegu wody w przyrodzie (a tym samym oszczędności zasobów wodnych). Niewątpliwie jest to zrównoważony rozwój z uwzględnieniem adaptacji do zmian do klimatu. Jeśli woda opadowa ma możliwość swobodnego wsiąkania w ziemię, stanowi ważny element ochrony przeciwpowodziowej/przeciwpodtopieniowej i pełni istotną rolę w zapobieganiu suszy. W przeciwnym wypadku (szybki spływ powierzchniowy) może wpływać na nasilenie się tych procesów. Ponadto woda deszczowa jest istotnym elementem w procesie regulacji mikroklimatu - oczyszcza powietrze i powierzchnię z zanieczyszczeń oraz wpływa na obniżenie temperatury.
- Należy zaznaczyć, że w wyniku realizacji planu nastąpi częściowa wycinka zadrzewień wynikająca ze zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. Ze względu na przyszłą zabudowę, a zarazem uszczelnienie gruntów, częściowo utracone zostaną wartości absorpcyjne tych terenów. Ze względu jednak na zastosowane w planie obostrzenia dotyczące m.in. konieczności zachowania minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej a także ustalonego sposobu zagospodarowania wód opadowych (poprzez retencję gruntów) nie jest spodziewany znaczący wpływ na warunki klimatyczne – zwłaszcza, że w sąsiedztwie obszaru planu znajduje się natomiast duży kompleks leśny, który zapewnia szereg usług ekosystemowych w rejonie analizowanego terenu – w tym m.in. w zakresie regulacji stosunków wodnych i zachowania prawidłowego obiegu wody w przyrodzie.

- Niemniej jednak, ze względu na nowe zainwestowanie, warto zastosować rozwiązania, mające na celu ograniczenie oddziaływania. W ramach biologicznie czynnej można zastosować dodatkowe rozwiązania mające na celu uniknięcie lub zminimalizowanie negatywnych oddziaływań skutków obserwowanych obecnie zmian klimatów (np. nawalne deszcze). Poza pozostawieniem jak największego udziału powierzchni biologicznie czynnej, warto pomyśleć również o zastosowaniu powierzchni przepuszczalnych, np. ze żwiru, pospółki czy kamienia łamanego. Ich działanie polega na infiltracji wód przez powierzchnie w głąb gruntu. Wówczas woda trafia bezpośrednio do gruntu w miejscu jej powstania.
- Innym korzystnym rozwiązaniem jest tworzenie tzw. ogrodów deszczowych. Wówczas obsadza się ziemię roślinnością hydrofitową, czyli wodolubną. Rozwiązanie to może przynieść wymierne korzyści poprawiające absorpcję wód deszczowych. Przy wykorzystaniu odpowiednich gatunków roślin można nawet uzyskać lepsze właściwości absorpcyjne niż te występujące dotąd na terenie zadrzewionym o niskiej wartości przyrodniczej. W ramach zagospodarowania działki istnieje również możliwość stworzenia tzw. muldów chłonnych, czyli porośniętych roślinnością zagłębień terenów służących retencji wód opadowych.
- Przy zastosowaniu powyższych zaleceń, na skutek potencjalnej wycinki zadrzewień, absorpcja wód opadowych podczas nawalnych deszczy nie zostanie zakłócana. Może ulec nawet poprawie (w odniesieniu do nasadzeń odpowiednich gatunków wodnolubnych). Zapewnione zostaną elementy zagospodarowania oczyszczające powietrze oraz ograniczone powierzchnie silnie nagrzewające się.
- Wpływ zmian klimatu na trwałość przedsięwzięcia jest nieistotny, wynika to zarówno z położenia planowanych terenów budowlanych, ich wielkości oraz prognozowanych zmian klimatu.

Wody

- oddziaływanie negatywne, mało znaczące (przeciętne), tymczasowe - plan dopuszcza korzystanie ze zbiorników bezodpływowych, które w przypadku ewentualnej nieszczelności mogą zwiększyć ryzyko zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych. Korzystanie z tego typu rozwiązań będzie jednak tymczasowe, gdyż plan zezwala na nie jedynie do czasu realizacji sieci kanalizacji sanitarnej.
- oddziaływanie negatywne, mało znaczące (przeciętne), tymczasowe - poza ustaleniem odprowadzania ścieków bytowych i komunalnych do sieci kanalizacji sanitarnej, plan dopuszcza również możliwość stosowania indywidualnych oczyszczalni. Rozwiązania te w przypadku ewentualnej nieszczelności mogą zwiększyć ryzyko zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych. Niniejsze zagrożenie ocenia się jednak jako mało znaczące i nieznaczne, ponieważ do przedostania się zanieczyszczeń do gruntu i wód może dojść wyłącznie w przypadku ewentualnej nieszczelności obiektu. Szczelne komory, w których ścieki są oczyszczane, gwarantują brak przecieków do ziemi i wód gruntowych, a tym samym brak skażenia okolicznych zasobów. Nie przewiduje się zatem negatywnego oddziaływania na wody podziemne pod warunkiem stosowania oczyszczalni dobrej jakości. O jakość oczyszczalni ścieków dbają ich producenci, którzy testują swoje urządzenia i gwarantują, że do środowiska nie przedostaną się żadne szkodliwe

substancje. Odprowadzana ciecz jest tak oczyszczona, by była bezpieczna dla gleb i wód.

- oddziaływanie obojętne - brak emisji do środowiska gruntowo - wodnego przy przyjętej zasadzie odprowadzania ścieków do sieci kanalizacji sanitarnej i określeniu zakazu wprowadzania nieoczyszczonych ścieków do wód i ziemi.
- oddziaływanie obojętne - realizacja planu nie spowoduje pogorszenia się zdolności infiltracyjnej gruntów na terenach zabudowy.

Z reguły powiększenie obszarów zurbanizowanych związane jest zawsze ze zmniejszeniem zdolności gruntu do infiltracji, co powoduje nadmierny odpływ wód opadowych oraz roztopowych z terenu. Pojawić może się zatem zagrożenie w odniesieniu do wód gruntowych, których poziom może wówczas ulec obniżeniu, a ich zasoby zmniejszeniu. W konsekwencji może nastąpić nadmierne wysuszenie gruntu, powodujące zanikanie oraz degradację cieków wodnych w najbliższym otoczeniu.

W celu zminimalizowania możliwości wystąpienia powyższego zagrożenia plan ogranicza powierzchnię przeznaczoną do zabudowy, wprowadzając maksymalny udział powierzchni zabudowanych i utwardzonych na działkach. Ustala się również minimalną wielkość powierzchni biologicznie czynnej, co korzystnie wpływając na kształtowanie lokalnej retencji wodnej zapewni tym samym gruntom odpowiednie warunki infiltracyjne. To z kolei wpłynie na kształtowanie warunków wilgotnościowych gleb, co ma znaczenie na przedmiotowym terenie, ze względu na stwierdzone w skali całego kraju niedobory wodne. Oddziaływanie to będzie mieć charakter trwały, oddziałując w sposób pośredni na kształtowanie lokalnych zasobów wodnych.

Kształtowania lokalnej retencji wodnej będzie miało miejsce również dzięki ustaleniom dotyczącym zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na obszarze opracowania.

- oddziaływanie obojętne - realizacja założeń planu nie wpłynie na nieosiągnięcie celów środowiskowych przewidzianych dla Jednolitej Części Wód Powierzchniowych „Pilica od zb. Sulejów do ujścia” oraz Jednolitej Części Wód Podziemnych JCWPd-84, z uwagi na wprowadzone na obszarze projektu planu obostrzenia (m.in. w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami i innych). Przewidziane w projekcie środki należy uznać za celowe i adekwatne do zmian zagospodarowania terenu.
- oddziaływanie negatywne, bezpośrednie, krótkotrwałe, mało znaczące - budowa nowych obiektów, może stanowić potencjalne krótkotrwałe negatywne oddziaływanie na jakość wód. Oddziaływanie to może wystąpić na skutek awarii maszyn budowlanych i niekontrolowanego wycieku zanieczyszczeń bezpośrednio do ziemi i wód. Jednakże są to sytuacje awaryjne, występujące sporadycznie.
- oddziaływanie negatywne, bezpośrednie, długoterminowe, mało znaczące (przeciętne) - sporządzany plan dopuszcza możliwość korzystania z przydomowych oczyszczalni ścieków, co przy nieodpowiednim korzystaniu może zagrażać jakości wód podziemnych. Niniejsze zagrożenie ocenia się jako mało znaczące i nieznaczne,

ponieważ do przedostania się zanieczyszczeń do gruntu i wód może dojść wyłącznie w przypadku ewentualnej nieszczelności obiektu. Szczelne komory, w których ścieki są oczyszczane, gwarantują brak przecieków do ziemi i wód gruntowych, a tym samym brak skażenia okolicznych zasobów. Nie przewiduje się zatem negatywnego oddziaływania na wody podziemne pod warunkiem stosowania oczyszczalni dobrej jakości. O jakość oczyszczalni ścieków dbają ich producenci, którzy testują swoje urządzenia i gwarantują, że do środowiska nie przedostaną się żadne szkodliwe substancje. Odprowadzana ciecz jest tak oczyszczona, by była bezpieczna dla gleb i wód. Dodatkowo, z uwagi na rodzaj i skalę przedsięwzięcia oraz spodziewane zastosowanie odpowiednich rozwiązań technicznych nie przewiduje się możliwości pogorszenia stanu oraz nieuzyskania celów środowiskowych dla JCWP oraz JCWPd.

- oddziaływanie pozytywne, pośrednie, skumulowane, długoterminowe, stałe – prognozuje się, że funkcjonowanie dopuszczonych w mpzp przydomowych oczyszczalni ścieków doprowadzi do korzystnych efektów długoterminowych. Funkcjonowanie urządzeń w przyszłości spowoduje wzrost oczyszczonych ścieków w gminie. Ich realizacja pozwoli na zahamowanie zrzutów ścieków do środowiska naturalnego, co będzie miało wpływ na poprawę jakości ogółu zasobów środowiska przyrodniczego: wód powierzchniowych i podziemnych, gleb oraz powietrza.

Zasoby naturalne, powierzchnia ziemi

- oddziaływanie obojętne – w granicach terenu objętego projektem planu nie ma terenów górniczych ani złóż kopalin - dlatego nie przewiduje się funkcji związanych z eksploatacją.
- oddziaływanie negatywne (przeciętne) krótkotrwałe - na tych terenach realizacji nowej zabudowy dojdzie do naruszenia naturalnej warstwy glebowej podczas prowadzenia prac budowlanych. Realizacja zadań inwestycyjnych może się wiązać się również z powstawaniem odpadów w związku z pracami budowlanymi. W związku z powyższym należy podczas prac zapewnić odpowiednią zbiórkę i selekcję odpadów. Materiały budowlane powinny być wyodrębniane i wytwarzane w pobliżu budowy, tak aby zminimalizować zużycie energii potrzebnej do ich transportu. Tam, gdzie to możliwe, elementy budowlane należy wyprodukować poza obrębem budowy, a następnie dostarczyć je w docelowe miejsce, w celu maksymalizacji korzyści, płynących z ich pozamiejscowego wytwarzania (m.in. minimalizacja powstawania odpadów, stosowanie recyklingu, powstawanie elementów wysokiej jakości, zmniejszenie hałasu i pylenia).
Masy ziemne powstałe podczas realizacji przedsięwzięcia, należy w jak największym stopniu wykorzystać na miejscu w celu niwelacji terenu, co pozwoli na skuteczną minimalizację negatywnego wpływu na powierzchnię ziemi.
- oddziaływanie obojętne – wprowadzone obostrzenia co do realizacji nowych obiektów decydują iż nie będą one generować znaczących zanieczyszczeń gleb i ziemi. Na obszarze nie powstaną przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz zakłady mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (z wyjątkiem inwestycji celu publicznego w zakresie telekomunikacji, infrastruktury technicznej i dróg a także wylesień). Zakazany jest również realizacja zakładów o zwiększonym ryzyku lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii.

- oddziaływanie negatywne, bezpośrednie, długoterminowe, mało znaczące (przeciętne) – sporządzony plan dopuszcza możliwość korzystania z przydomowych oczyszczalni ścieków. W przypadku nieszczelności obiektu może dojść do przedostania się zanieczyszczeń do gruntu. Jest to jednak sytuacja wyjątkowa, dlatego zagrożenie określa się jako nieznaczne. Szczelne komory, w których ścieki są oczyszczane, gwarantują brak przecieków do ziemi, a tym samym brak jej skażenia. Nie przewiduje się zatem negatywnego oddziaływania na ziemię pod warunkiem stosowania oczyszczalni dobrej jakości. O jakość oczyszczalni ścieków dbają ich producenci, którzy testują swoje urządzenia i gwarantują, że do środowiska nie przedostaną się żadne szkodliwe substancje. Odprowadzana ciecz jest tak oczyszczona, by była bezpieczna dla gleb.

Krajobraz

- oddziaływanie obojętne – realizacja ustaleń planu nie spowoduje znaczącego przekształcenia istniejącego krajobrazu. Pomimo planów rozszerzenia terenów zabudowy mieszkaniowej częściowo na obszary dotąd niezainwestowany (grunty leśne) ogólny sposób odbioru krajobrazu analizowanego terenu nie ulegnie zmianie. Obszar w stanie istniejącym jest w dużym stopniu zagospodarowany jako osiedle mieszkaniowe, co oznacza, że realizacja założeń planu stanowić zaś będzie uzupełnienie aktualnego zagospodarowania obszaru. Nowo kształtowana zabudowa będzie realizowana zgodnie z ustaleniami planu dotyczącymi parametrów związanych m.in. z maksymalną wysokością budynków oraz geometrią dachów, dzięki czemu nie zaburzy krajobrazu i nie wpłynie na dysharmonię, zachowując spójność z otoczeniem. Ze względu na istniejący stan zagospodarowania analizowanego terenu, również potencjalna wycinka zadrzewień, wynikająca ze zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne nie powinna spowodować znaczących zmian w krajobrazie.

Zabytki, dobra materialne

- oddziaływanie obojętne – na obszarze objętym planem nie występują obiekty o szczególnych wartościach kulturowych (tzn. znajdujące się w rejestrze zabytków, gminnej ewidencji zabytków oraz zabytki archeologiczne), przedsięwzięcie inwestycyjne nie będzie oddziaływać na krajobraz kulturowy ani dobra materialne.

Ludzie

- oddziaływanie pozytywne, silne, bezpośrednie, stałe – może wynikać z zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych. Wprowadza się również obowiązek zachowania dopuszczalnych poziomów hałasu - na terenach oznaczonych symbolami: MN jak dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz MN-U jak dla terenów zabudowy mieszkaniowo-usługowych. Dzięki powyższym zapisom zachowany zostanie odpowiedni klimat akustyczny, a także będą podejmowane działania na rzecz jego poprawy. Oznacza to, że obserwowane obecnie niewielkie przekroczenia dopuszczalnych wartości hałasu zostaną uregulowane.
- oddziaływanie obojętne - nie przewiduje się zwiększenia negatywnego wpływu ustaleń projektu planu na zdrowie i życie ludzi. Plan wprowadza dla terenów zakaz

realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oraz zakaz mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (za wyjątkiem inwestycji celu publicznego w zakresie telekomunikacji, infrastruktury, dróg oraz ewentualnych wylesień). Dodatkowo podkreślony został zakaz lokalizacji zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, w szczególności stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnych awarii - zakładów o zwiększonym i dużym ryzyku. Ze względu na wprowadzone w projekcie planu obostrzenia nie prognozuje się, aby uciążliwości ewentualnie prowadzonych działalności wykraczały poza granice działki lub lokalu, do którego inwestor posiada tytuł prawny. W wyniku prowadzonych potencjalnie działalności usługowych nie przewiduje się przekraczania dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń powietrza wprowadzonych do atmosfery, przekraczania dopuszczalnych poziomów wibracji oraz przekraczania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w obrębie terenów zabudowy mieszkaniowych i miejsc pobytu ludzi.

- oddziaływanie obojętne - nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania na ludzi, spowodowanego sąsiedztwem zamkniętych terenów kolejowych. Tereny przeznaczone na zabudowę zlokalizowane są w odpowiedniej odległości od granicy terenów kolejowych. Zgodnie z *ustawą o transporcie kolejowym* budowle i budynki mogą być usytuowane w odległości nie mniejszej niż 10 m od granicy obszaru kolejowego, z tym, że odległość ta od osi skrajnego toru nie może być mniejsza niż 20 m. W sporządzanym dokumencie planu miejscowego warunki te zostały spełnione. W wyznaczonej w planie strefie obowiązują zakazy, nakazy i ograniczenia, w tym szczególne warunki zagospodarowania terenów oraz ograniczenia w zakresie sytuowania budowli, budynków, drzew i krzewów oraz wykonywania robót ziemnych
- oddziaływanie negatywne, krótkotrwałe, mało znaczące - podczas realizacji przedsięwzięcia może wystąpić zwiększona emisja hałasu i spalin z silników pracującego sprzętu. Będzie to jednak oddziaływanie tymczasowe z uwagi na skalę i charakter przedsięwzięcia, które zakończy się wraz z pracami budowlanymi. Oddziaływanie to nie będzie stanowić znacznej uciążliwości.
- oddziaływanie negatywne, długoterminowe, mało znaczące (przeciętne) - plan dopuszcza możliwość korzystania z przydomowych oczyszczalni. Obiekty takie wykorzystują w procesie oczyszczania procesy beztlenowe (np. osadniki gnilne), mogą zatem powodować uciążliwości użytkowe w postaci odorów wydobywających się z kominków wentylacyjnych. Należy zaznaczyć, że odpowiednio wykonana wentylacja systemu, zastosowanie filtrów antyodorowych oraz stosowanie biopreparatów skutecznie eliminuje uciążliwości zapachowe nawet przy systemach wykorzystujących systemy beztlenowe. Prognozuje się zatem iż przy zastosowaniu oczyszczalni dobrej jakości oddziaływanie to nie będzie stanowić znaczących uciążliwości.
- oddziaływanie obojętne - brak oddziaływania ze strony przydomowych oczyszczalni ścieków, których realizację dopuszcza sporządzany plan w odniesieniu do klimatu akustycznego. Oczyszczalnie nie emitują dźwięków.

- oddziaływanie pozytywne, bezpośrednie, stałe - zapisy planu zapewniają ochronę ludzi przed ryzykiem wystąpienia ponadnormowego promieniowania elektromagnetycznego. Dla przebiegającej we fragmencie obszaru planu napowietrznej linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia ustalono strefę ochronną, w której obowiązują obostrzenia dotyczące zagospodarowania, w tym zakaz lokalizacji pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi. Dodatkowo w ramach ochrony przed promieniowaniem elektroenergetycznym ustalono możliwość realizacji obiektów infrastruktury telekomunikacyjnej wyłącznie o nieznacznym oddziaływaniu.

12. PROPOZYCJA ROZWIĄZAŃ ZAPOBIEGAWCZYCH, OGRANICZAJĄCYCH I KOMPENSACYJNYCH

Niezależnie od ustaleń planu miejscowego, na obszarze opracowania obowiązują przepisy odrębne, regulujące normy związane z zainwestowaniem terenu i zachowaniem właściwych standardów jakości poszczególnych elementów środowiska. Niniejsza prognoza nie stwierdza znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko przyrodnicze.

Ustalenia planu w sposób kompleksowy odnoszą się do problematyki ochrony środowiska na jego obszarze. W odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska wprowadzone zostały ustalenia, które poprzez wdrożenie skutkować będą łagodzeniem i rekompensatą wpływu inwestycji na środowisko lub będą mieć charakter działań zapobiegawczych.

Jako działania zapobiegawcze, ograniczające i kompensacyjne negatywnych oddziaływań realizacji projektu planu w formie ustaleń dokumentu proponuje się m.in.:

- zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oraz potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (z określonymi wyjątkami);
- zakaz lokalizacji zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, w szczególności stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnych awarii – zakładów o zwiększonym i dużym ryzyku;
- zakaz wprowadzania nieoczyszczonych ścieków bytowych do wód lub do ziemi;
- nakaz ogrzewania pomieszczeń gazem, olejem niskosiarkowym lub innymi paliwami zapewniającymi wysoki stopień czystości spalin;
- obowiązek zachowania minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej oraz maksymalnego udziału powierzchni zabudowy;
- nakaz zagospodarowywania wód opadowych i roztopowych na nieutwardzony teren działki budowlanej oraz do zbiorników infiltracyjnych lub infiltracyjno-odparowujących;
- ochronę powierzchni ziemi poprzez gospodarowanie odpadami zgodnie z przepisami odrębnymi;
- ochronę akustyczną obszarów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i mieszkaniowo-usługowej;
- zachowanie strefy ochronnej od linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia;
- strefę, w której obowiązują zakazy, nakazy i ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych z zakresu transportu kolejowego;

Dodatkowo jako działania kompensacyjne i zapobiegające negatywnym skutkom oddziaływania na środowisko, w niniejszej Prognozie proponuje się:

- ograniczyć niwelację terenu do niezbędnie koniecznej do posadowienia budynków,
- maksymalnie ograniczać rozmiary placów budowy i rygorystycznie przestrzegać zasad ochrony środowiska, w tym przede wszystkim w zakresie środowiska gruntowo-wodnego przed zanieczyszczeniem,
- podczas prowadzenia wykopów zabezpieczyć wierzchnią warstwę ziemi, która powinna być ponownie wykorzystana do urządzenia terenów zielonych,
- zorganizować miejsca przechowywania materiałów pędnych i smarów, stanowisk postojowych pojazdów i maszyn roboczych, w sposób uniemożliwiający zanieczyszczenie środowiska,
- tankowanie paliwa, przeglądy, naprawy i konserwacje maszyn prowadzić tylko w miejscach odpowiednio przygotowanych i zabezpieczonych przed przedostawaniem się substancji ropopochodnych do gruntu,
- teren inwestycji, po zakończeniu prac związanych z budową sprzątnąć i przywrócić do stanu funkcjonalności przyrodniczej.
- stosowanie nowoczesnego i sprawnego technicznie sprzętu o niskich parametrach emisji zanieczyszczeń i hałasu,
- zabezpieczenie terenu budowy przed ewentualnym skażeniem środowiska w wyniku potencjalnych wycieków z maszyn, sprzętu budowlanego,
- przed rozpoczęciem planowania i wykonania remontu należy przeprowadzić kontrolę (kontrole) budynku i ustalić miejsce oraz czas zajmowania kryjówki przez nietoperze,
- podczyszczanie wód odprowadzanych z jezdni i parkingów, tak by nie zawierały one szczególnie szkodliwych dla organizmów wodnych zanieczyszczeń,
- podczas poboru wody na cele budownictwa, produkcji wyznaczyć przepływy nienaruszalne i zbilansować ilość wody w zlewni,
- ograniczenie do minimum szerokości i głębokości wykopów, stosowanie metod ograniczających ilość odpompowywanej z wykopów wody, aby zapobiegać wahaniom zwierciadła wody na terenach przyległych.

Minimalizacja negatywnych oddziaływań związana powinna być przede wszystkim z działaniami na powierzchnię ziemi - pozyskiwane masy ziemne w fazie budowy mogą zostać wykorzystane do kształtowania terenów zielonych.

Zważywszy na potencjalną możliwość usunięcia części drzew i krzewów z obszaru planu Prognoza wskazuje przykładowe zalecenia ograniczające i kompensujące niniejsze zamierzenie:

- inwentaryzacja działki budowlanej przed przystąpieniem do wycinki, pod kątem możliwości występowania gatunków objętych ochroną gatunkową. Wg Art. 83c. 1. Ustawy o ochronie przyrody, organ właściwy do wydania zezwolenia na usunięcie drzewa lub krzewu przed jego wydaniem dokonuje oględzin w zakresie występowania w ich obrębie gatunków chronionych.
- wycinka drzew i krzewów powinna mieć miejsce poza okresem lęgowym (od połowy października do końca lutego).

Ocena oddziaływania na środowisko potwierdza, że projektowane przedsięwzięcie inwestycyjne w fazie budowy i eksploatacji nie spowoduje znaczącego negatywnego oddziaływania na najważniejsze komponenty środowiska.

13. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PLANIE

Podstawowym wyznacznikiem przy wprowadzaniu nowych elementów zagospodarowania do środowiska, winno być zachowanie właściwych proporcji między terenami zainwestowanymi a otwartymi, jak również zachowanie ciągłości terenów otwartych oraz przyjęcie i realizowanie takich rozwiązań funkcjonalnych i przestrzennych, które umożliwiają zachowanie wartości środowiska lub zminimalizowanie niekorzystnych zmian. Analizując całokształt zagadnień przyrodniczych w opracowywanym projekcie planu można stwierdzić, iż projektowane zamierzenia uwzględniają w znacznym stopniu zasady ochrony środowiska, wykluczając możliwość powstawania poważnego negatywnego oddziaływania na środowisko.

Ze względu na to, że teren objęty planem znajduje się poza obszarem Natura 2000 nie przewiduje się alternatywnych rozwiązań w zakresie celów i ochrony obszarów Natura 2000. Obszar znajduje się również poza wszelkimi innymi formami ochrony przyrody.

Rozwiązaniem alternatywnym mogłoby być pozostawienie terenu w stanie dotychczasowym. To w żaden sposób nie wpłynęłoby na stan środowiska naturalnego. Jednakże zaniechanie realizacji przedsięwzięcia spowoduje przede wszystkim uniemożliwienie stworzenia nowych terenów zabudowy, będących kontynuacją istniejącego już rozpoczętego zagospodarowania w sąsiedztwie. W stanie istniejącym, ze względu na intensywność zabudowy, analizowany teren określa się jako przekształcony antropogenicznie w znaczącym stopniu. Alternatywne warianty mogą dotyczyć m.in. wyborów najbardziej efektywnych ekologicznie rozwiązań, technologii podczas budowy obiektów.

Zaproponowane w projekcie planu założenia są optymalne z punktu widzenia prawidłowości rozwiązań planistycznych.

W poszczególnych komponentach środowiska, uwzględniono słabe punkty oraz metody minimalizacji niekorzystnych skutków realizacji założeń projektowanego dokumentu dla środowiska, z uwzględnieniem celu i skutków dla środowiska.

14. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Według *Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym Espoo dnia 25 lutego 1991 r.* oraz *Ustawy Prawo Ochrony Środowiska* inwestycje zlokalizowane blisko granic państwa (jak również te realizowane dalej, ale ze względu na rozmiar przedsięwzięcia mogące powodować znaczące emisje lub zmiany w środowisku) powinny podlegać specjalnej analizie.

Analizowany teren w gminie Tomaszów Mazowiecki nie są położone w obszarze przygranicznym, a realizacja zainwestowania nie powoduje żadnych konsekwencji dla ewentualnych skutków środowiskowych, których charakter mógłby posiadać znaczenie transgraniczne. Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji ma charakter lokalny.

Realizacja ustaleń planu nie spowoduje możliwości wystąpienia transgranicznego oddziaływania na środowisko pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i nie

ma potrzeby przeprowadzania postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko.

15. METODY MONITORINGU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZENIA

Zgodnie z art.55 ust. 3 5) ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, Wójt, jako organ opracowujący projekt planu zobowiązany jest do prowadzenia monitoringu skutków realizacji planu w zakresie oddziaływania na środowisko.

Przewidywane metody analizy realizacji postanowień projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego pod kątem wpływu na środowisko mogą się odnosić do przestrzegania ustaleń dotyczących przeznaczenia terenu i zasad jego zagospodarowania a także ustaleń dotyczących ochrony i kształtowania środowiska i ładu przestrzennego (m.in. w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, poziomu hałasu w środowisku czy też zachowanie odpowiedniego udziału powierzchni biologicznie czynnej).

Oprócz tego prowadzony będzie państwowy monitoring środowiska prowadzony przez odpowiednie organy administracji państwowej, powołane do badania stanu środowiska. W przypadku skarg mieszkańców na uciążliwości zagospodarowania terenu, wprowadzonego w oparciu o uchwalony mpzp, analizę realizacji mpzp i badanie skażenia środowiska lub uciążliwości dla lokalnej społeczności powinien przeprowadzić odpowiedni organ administracji samorządowej.

16. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Celem wykonania Prognozy była analiza i ocena ewentualnych skutków środowiskowych związanych z realizacją sporządzanego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz określenie jego wpływu na poszczególne komponenty środowiska, a także stwierdzenie, czy w należyty sposób został uwzględniony w ocenianym dokumencie interes środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz zdrowie i życie ludzi.

W Prognozie opisano charakterystykę przyrodniczą. Przedstawiono stan środowiska: rzeźbę terenu, geologię, warunki klimatyczne, zasoby przyrody, wody powierzchniowe i podziemne, gleby. Przypowierzchniową budowę geologiczną obszaru, objętego sporządzanym miejscowym planem stanowią piaski i żwiry wodnolodowcowe. Głębiej położone osady stanowią natomiast wapienie, margle, mułowe i iłowce, pochodzące z okresu górnej jury. Obszar objęty projektem planu zlokalizowany jest w granicach zidentyfikowanego złoża dolnojurajskich wód termalnych „Tomaszów Mazowiecki”. W granicach obszaru planu nie występują jednak otwory hydrogeologiczne ujmujące wody termalne. Struktura geologiczna obszaru opracowania i ukształtowanie jego powierzchni wykluczają występowanie niekorzystnych zjawisk w postaci osuwisk lub ruchów masowych. Na obszarze opracowania nie występują wody powierzchniowe płynące. Obszar mpzp zlokalizowany jest w odległości ok. 3 km na południowy wschód oraz ok. 3,5 km na południe od głównej rzeki regionu – Pilicy. Jedynymi terenami wód powierzchniowych w ramach obszaru planu są niewielkie stawy wodne. Analizowany obszar zlokalizowany jest poza granicami Głównych Zbiorników Wód Podziemnych. Na obszarze znajduje się otwór geologiczny ujmujący wody jurajskie. Na obszarze opracowania planu stwierdzono występowanie IV i V klasy bonitacyjnej. Analizowany

obszar stanowi obecnie teren w dużym stopniu zabudowany, w związku z czym szata roślinna stanowi zielen towarzysząca zabudowie. Część (ok. 16% powierzchni gruntów na obszarze mpzp) analizowanego terenu stanowi jednak obszar gruntów leśnych, które wymagać będą zmiany przeznaczenia na cele nieleśne. Fragment szaty roślinnej na omawianych gruntach leśnych nie posiada wybitnych wartości kulturowo-przyrodniczych oraz nie posiada statusu lasów ochronnych. Wschodnie krańce obszaru planu położone są w ramach Głównego Korytarza Południowo-Centralnego Dolina Dolnej Pilicy (GKPD-7) należącym do sieci krajowych korytarze ekologicznych. Występują jednak znaczące ograniczenia w funkcjonowaniu korytarza w postaci barier terenowych - istniejącej zabudowy, drogi wojewódzkiej oraz linii kolejowej.

Na obszarze objętym planem nie występują obszary ani obiekty stanowiące formy ochrony przyrody. Teren ten nie wchodzi również w granice obszarów NATURA-2000.

W Prognozie omówiono potencjalne zmiany stanu środowiska oraz skutki gospodarcze i społeczne w przypadku braku realizacji zapisów zawartych w projekcie planu. W przypadku braku realizacji planu mogłoby dojść przede wszystkim do nieprzestrzegania zasad ochrony środowiska. Sporządzany miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego zapewni w miarę ograniczony wpływ na zmianę całokształtu środowiska naturalnego obejmującego jego najbliższe otoczenie. W kwestii środowiskowej, najważniejszą zmianą jest planowane rozszerzenie funkcji mieszkaniowej na niezainwestowany fragment terenu, zajęty przez grunty leśne. Zmiany jakie nastąpią w przypadku realizacji zmiany planu na pewno będą miały pewien wpływ na stan środowiska naturalnego jako ingerencja antropogeniczna. W niewielkim stopniu spodziewany jest ubytek powierzchni leśnej.

W ramach prognozy oddziaływania na środowisko porównano, czy zapisy zawarte w miejscowym planie są zgodne z zapisami innych dokumentów wyższego szczebla (m.in. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, Polityka ekologiczna państwa, Strategia Zrównoważonego Rozwoju dla Polski, Strategia rozwoju województwa łódzkiego, Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego, Program ochrony środowiska województwa łódzkiego), po czym stwierdzono zgodność dokumentów.

W dalszym etapie dokonano analizy przewidywanych oddziaływań na środowisko związanych z realizacją inwestycji przedstawionej w planie. Na podstawie analizy stwierdzono, że realizacja poszczególnych postanowień planu nie spowoduje znaczących negatywnych skutków na środowisko naturalne. Ze względu na swoją lokalizację, realizacja planu nie spowoduje również oddziaływań o charakterze transgranicznym. Wykluczone jest również powstanie zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii.

W celu zmniejszenia i ograniczenia oddziaływań na środowisko przyrodnicze w projekcie planu zaproponowano rozwiązania m.in. takie jak: zakaz realizacji zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, w szczególności zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii, zakaz odprowadzania nieoczyszczonych ścieków do wód i ziemi, ustalenia dotyczące zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, obowiązek zachowania minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej i inne.

Ponieważ ustalenia projektu planu w wystarczającym stopniu uwzględniają ochronę środowiska, w prognozie nie przedstawiono rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w planie.

Końcowy etap prognozy oddziaływania na środowisko stanowi określenie zakresu monitoringu środowiska w odniesieniu do skutków realizacji planu. Przewidywane metody analizy realizacji postanowień projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego pod kątem wpływu na środowisko mogą się odnosić do przestrzegania ustaleń dotyczących przeznaczenia terenu i zasad jego zagospodarowania a także ustaleń dotyczących ochrony i kształtowania środowiska i ładu przestrzennego. Oprócz tego prowadzony będzie państwowy monitoring środowiska prowadzony przez odpowiednie organy administracji państwowej, powołane do badania stanu środowiska.

Można stwierdzić, że zakres przewidywanych przekształceń środowiska spowodowanych realizacją ustaleń projektu planu mieścić się będzie w dopuszczalnych granicach. Ustalenia projektu planu uwzględniają zasady ochrony i kształtowania środowiska, jak również rozwój społeczno – gospodarczy.

17. INFORMACJA O RODZAJACH DOKUMENTÓW UWZGLĘDNIONYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Prognozę sporządzono w oparciu o:

1. Ustawa o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2024 poz. 1112),
2. Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130),
3. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1478),
4. Ustawa z dnia 14.12.2012 r. o odpadach (t.j. Dz. U. 2023 r. poz. 1587 ze zmianami),
5. Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U.2024 poz. 82),
6. Ustawa z dnia 27.04.2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 54, 834, 1089, 1222),
7. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. 2014 poz. 1409),
8. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2016 poz. 2183),
9. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. 2014 poz. 1408),
10. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. 2011 nr 25 poz. 133),
11. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2012 poz. 1031),
12. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U.2014 poz. 112),
13. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2021 poz. 845),
14. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U 2010 nr 77 poz. 510),

15. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. z 2023 r., poz. 300).
16. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 ze zm.).
17. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2019 r. w sprawie sporządzania audytów krajobrazowych oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z 19 października 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sporządzania audytów krajobrazowych
18. Dyrektywa 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dz. U. UE seria L z 2007 r., Nr 288s.27 ze zm.),
19. Dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz. U. L. 103 z 25.04.1979) (79/409/EWG),
20. Konwencja o ocenach oddziaływania na środowiska w kontekście transgranicznym, sporządzona w Espoo dnia 25 lutego 1991 r. (Dz. U. 199 nr 96 poz. 1110),
21. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)
22. Strategia Zrównoważonego Rozwoju dla Polski do 2025 roku.
23. Plan gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2019-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2031
24. Strategia rozwoju województwa łódzkiego 2030, Uchwała nr XXXI/414/21 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 6 maja 2021 r.
25. Program Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028
26. Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim za rok 2022, WIOŚ, Łódź
27. Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku za lata 2017-2019 w oparciu o wyniki pomiarów wykonanych przez Inspekcję Ochrony Środowiska, GIOŚ, Warszawa, 2020 r.
28. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Tomaszów Mazowiecki, przyjętego uchwałą Nr LXVI/409/23 Rady Gminy Tomaszów Mazowiecki z dnia 12 stycznia 2023 roku,
29. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Tomaszów Mazowiecki na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026;
30. Analiza stanu gospodarki odpadami na terenie Gminy Tomaszów Mazowiecki za rok 2022;
31. Opracowanie ekofizjograficzne dla potrzeb projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w rejonie ulic: Głównej, Kolejowej i Brzozowej we wsi Wąwał w gminie Tomaszów Mazowiecki, Pracowania Teren, Łódź, 2024 r.
32. Projekt miejscowego planu przestrzennego dla obszaru położonego w rejonie ulic: Głównej, Kolejowej i Brzozowej we wsi Wąwał w gminie Tomaszów Mazowiecki, Pracowania Teren, Łódź, 2024 r.
33. J. Kondracki. Geografia regionalna Polski. PWN Warszawa 2009 r.
34. Z. Nowicki. Wody podziemne miast Polski, PIG, Warszawa, 2009 r.

OŚWIADCZENIE AUTORA PROGNOZY

Zgodnie z art. 74a ust. 2 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 poz. 1094 z późn. zm.) oświadczam, że będąc autorem Prognozy do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w rejonie ulic: Głównej, Kolejowej i Brzozowej we wsi Wąwał w gminie Tomaszów Mazowiecki, Pracowania Teren, 2024 r., posiadam wiedzę w tym zakresie, wg art. 74a ust. 2 pkt 2.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Łódź, 16 marca 2024 r.

Justyna Borkowska

